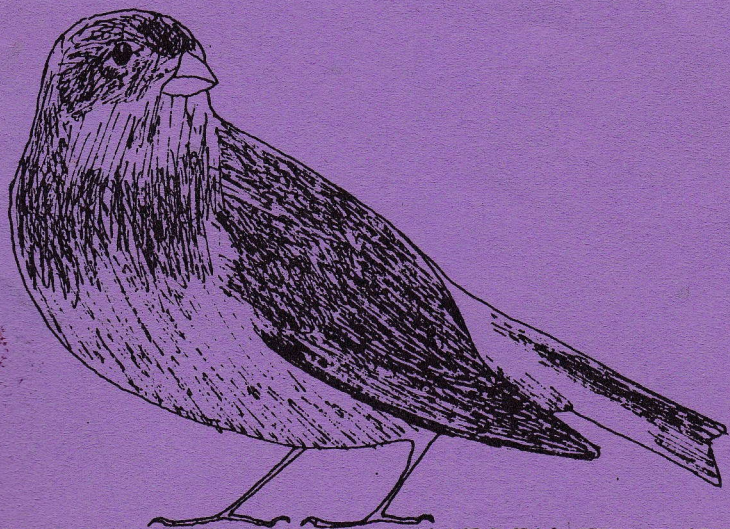


DE MOURIK

JAARGANG 6 NUMMER 4



VOGELWERKGROEP RIJK VAN NIJMEGEN EN OMSTREKEN

DE MOURIK

ORGAAN VAN DE VOGELWERK GROEP
RIJK VAN NIJMEGEN EN OMSTREKEN

Redactie: Lies Begheyn
Pieter-Paul van Laake
Jan de Vrieze
Wim van der Zande

redactieadres: Stollenbergweg 38 Berg en Dal

Overname van artikelen, illustraties e.d.
slechts met schriftelijke toestemming van de
auteur.

Auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud
van hun artikelen.

INHOUD :

blz. 101 mededelingen

102 SOVON-bericht

102 ooy-avifauna 1970-1980

103 stootvogeltelling januari 1980

109 stootvogeltelling februari 1980

121 rivierentellingen

138 milieu 1980, manifestatie met
wisselend succes

REDAKTIONEEL

107

Wegens een groot aantal onvoorziene omstandigheden is het werk van de redaksie de afgelopen maanden zeer bemoeilijkt. Daardoor verschijnt dit nummer noch op tijd, noch in de vorm die zij wenst.

nb.1 De veldwaarnemingen van juli en augustus verschijnen in het volgende nummer.

nb.2 dit nummer is niet bedoeld als tellingennummer.



VAN DE BESTUURSTAFEL

Nieuwe leden: G. ter Hart en O. Abbink, Tolhuis 72-24, 6537 RH Nijmegen.
J. Geraets, Burg. Raymakerslaan 199, 5361 KM Nijmegen.
H. & A. Verwey-Niewenhuizen, Burg. van Lydenpark 51,
6675 AZ valburg.
T.C.A. Willems, Heilige Stoel 39-28, 6601 WL Wychen.
A.C. Ebben, Heuvel 102, 6651 DJ Druten.
P. Hermans, St. Annastraat 146, 6524 GR Nijmegen.

Adreswijzigingen: A.E.M. de Meijer, Turkeijeweg 8, 4515 RL IJzendijke.
P.E. Engelen, Bloemerstraat 77, 6511 ED Nijmegen.
C. ten Ham, Burg, Hustinxstraat 252, 6512 AC Nijmegen.
H. Eijkmans, W. Churchillstraat 4, 5836 BG Sambeek.
G. Müskens, Papenbergseweg 25^a, 6585 KV Mook.

Als lid bedankt: H.M.J. Langen, Nijmegen. J. van Son, Grave.
J. Smit, Nijmegen. A. Zegers, Nijmegen.

Afgevoerd wegens kontributieschuld: J.R. van der Zee, Nijmegen.
A. van Gastel, Nijmegen.

Adreswijziging: Lies Begheyn, Stollenbergweg 38, Berg en Dal, tel 03895-2923.



STOOTVOGELTELLINGEN

Zoals de meeste mensen al wel zullen weten, worden ook komende winter weer roofvogeltellingen gehouden. De telweekeinden zijn 6/7 december, 3/4 januari en 7/8 februari. Voor zover dit nog niet geteld is, wordt alle mensen die mee willen doen verzocht zich op te geven bij Gerard Müskens (tel. 08896-1767). Geef ook zo snel mogelijk bericht, wanneer je in voorgaande winters wel hebt meegedaan, maar nu niet kunt tellen.

Eind november ontvangen alle groepen telformulieren en kaartjes.

Ooy-AVIFAUNA 1970-1980

Sinds oktober 1979 houdt een aantal VWG-leden zich behalve met tellingen en excursies ook bezig met het werken aan een ornithologisch verslag dat hoogstwaarschijnlijk dezelfde titel als welke boven dit stukje staat gaat dragen.

Velen zullen zich wellicht afvragen wat de drijfveer achter dit werk is als er nog niet zo lang geleden iets is verschenen als 'Vogels van de Grote Rivieren' waarin toch zoveel informatie over de Ooy verschaft wordt. Belangrijk motief van het initiëren van het werk van de Ooy-avifauna was het volgens ons ongebruikt laten van enorme schatten aan gegevens over de Ooy-polder die zich bevinden in allerlei privé-archieven, NJN-tellingen, VWG-tellingen enz.

Het werk is nu zover gevorderd dat het grootste deel van de ons bekende gegevens nu in een archief aanwezig is, wat het mogelijk maakt over te gaan tot het schrijven van verhaaltjes per soort of per groep soorten. Daarna zal nog met een aantal mensen van gedachten worden gewisseld over hetgeen zoal uit de gegevens naar voren komt om vervolgens over te gaan tot het opstellen van de definitieve tekst en het uitgeven daarvan. Tot zover deze voortgangsmededeling van ons werkgroepje, dat bestaat uit: Peter Brouwer, Rob Gorissen, Wouter Helmer en Wim van de Zande.



BERICHT

19 november j.l. vond er een gesprekje plaats tussen Aart Vink, districtscöördinator voor de Grote Rivieren en de nieuwe subcoördinatoren voor het werkgebied van de VWG: Peter Brouwer en Wim van der Zande. Reden voor deze bijeenkomst was de geringe medewerking die het SOVON tot nu toe mocht ontvangen vanuit onze regio; slechts enkele waarnemers vulden consequent hun kaarten in en gaven ze door aan degenen die de zorg voor aanvulling uit het archief en verder transport op zich genomen hadden. Een betreurenswaardige zaak voor een VWG waarin toch zoveel mensen regelmatig waarnemingen doen.

De komende tijd zal geprobeerd worden nieuwe mensen te vinden naast de trouwe medewerkers om vooral ten zuiden van Nijmegen activiteiten te ontplooiën die hiaten op de overzichtskaarten moeten wegwerken. Nieuwsbrieven en kaarten waaraan de laatste tijd gebrek was ontstaan, zullen op grote schaal verspreid worden, soms begeleid door een schrijven van de subcoördinatoren, in de hoop er weer flink wat ingevuld terug te krijgen. Mensen die op dit materiaal niet willen wachten of anderszins belangstelling hebben kunnen contact opnemen met de nieuwe subcoördinatoren:

Wim v.d. Zande Marie Curiestr. 22 Nijmegen tel. 080-553834
Peter Brouwer Pater Brugmanstr. 44 Nijmegen



STOOTVOGELTELLINGEN

STOOTVOGELTELLING JANUARI 1980, VWG NIJMEGEN

algemeen

De januaritelling mag zonder meer een succes genoemd worden; niet zozeer vanwege goed telweer - dat was eigenlijk maar matig - maar meer vanwege de resultaten die de verwachtingen ver overtroffen. De tellers krijgen een grote pluim op hun hoed, ten eerste omdat er zo nauwkeurig en veel is doorgegeven (totaal 90 soorten!) en ook omdat dat de formulieren zo vlot werden ingezonden. Dit maakt de taak van de verslaggevers aanzienlijk lichter!

Omdat behalve op de soorten en aantallen, tevens op de geslachten is gelet, is het bij deze telling mogelijk zinnige dingen te vertellen over de geslachtsverhouding in het veld bij de verschillende geëigende soorten, zowel stootvogels als anders. Het gehele gebied tenslotte kon geteld worden (57.365 ha). Slechts één gebied, 9-west (Maasheggen) is ná de eigenlijke telperiode bezocht, reden: communicatie-stoornis, de verslaggevers beloven in dezen beterschap.

het weer

Zoals reeds gezegd: zeer matig; in de volgende tabel resp. teldatum, het beknopte weerbeeld met het zicht ende op die dag bezochte (hoofd)telgebieden.

tabel 1 Het weer en de telgebieden:

datum		zicht	gebied
3-1 do	vriesweer, mistig	matig	1-w, 2-w
4-1 vr	dooi, regenachtig; nevelig	z. matig	12
5-1 za	zw. bewolkt, in 't noorden soms regen, vlagerige, gure ZO-wind	matig	1,2 3-o, 5, 6, 7, 8, 9-o, 10. 1, 11-o
6-1 zo	aanv. regen, later enige opklaringen nevelig, zwakke wind	(zeer) matig	(1), 3-w, 4, 10.2, 11-w, (12), 13-o
7-1 ma	zw. bewolkt, nevelig, zwakke ZW-wind	matig	2-o, (11)
9-1 wo	zw. bewolkt, wat regen, zwakke ZO-wind	matig	13-w
16-1 wo	-	-	9-w

gebieden tussen haakjes: op betreffende dag 'tel'restanten afgemaakt onderstreept: per fiets (te voet) bezochte gebieden.

Het zicht was maar magertjes, als zodanig vergelijkbaar met de december-telling; toen hadden we ook nog de (zware) handicap van een harde wind. Door het nevelige weer waren vooral de bosranden 'onzichtbaar', waardoor ongetwijfeld nog een aantal buizerden is gemist.

deelnemers:

49 personen. Als men bedenkt dat onze VWG ca. 135 leden telt, mogen we niet mopperen over 't %-aandeel van de 'aktieven', al is het cijfer van 49 iets geflatteerd doordat enkele niet-leden aan de telling deelnemen.

W.Aben(11), J.Bellemakers(11), L.vd.Bergh(1,2,12), J.vd.Bergh(12), F.Bloemendaal(13) G.Boumans(9), P.Brouwer(3), H.deBruin(4), J.v.Dokkum(1), M.v.Dongen(13), D.v.Dorp(13) Ar.v.Dijk(2), B.Engelen(2), H.Eykmans(8), R.Gorissen(1), C.ten Ham(3), W.Hagemeyer(3), W.en J.Helmer(3), echtp.Hermsen(10), O.v.Hoorn(3), P.v.Iersel(13), H.Klaassen(5), I.Kuyper(4), G.Müskens(4,5), H.Meekes(2), M.Neuman(13), L.Rietveld(4), J.v.Son(7), G.Schreurs(13), R.Schuurkens(13), E.Smit(3), J.Thissen(4,6), P.Thissen(4), J.Verburgh(9,10), G.Verkey(3), D.Visser(1,2,4,12), FJ.de Vries(4), Hk.de Vries(7), P.Walvius(2), Th.en th.Wilbers(8), J.Willems(1), W.vd.Zande(3), R.Zollinger(4), J.Spauwen(6), F.Versteeg(6), F.Versteeg(6).

resultaten.

A. Stootvogels

Een rekord-aantal stootvogels is er gezien bij deze telling, per gebied:

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	T
aantal	118	101	101	260	90	52	50	33	32	15	16	79	107	1.034

1. buizerd

De veronderstelling dat dit winterseizoen de populatie buizerden in december al wel compleet zou zijn, is niet uitgekomen: over de hele linie werden in januari vrij veel méér ex. geteld.

Zo haalde het Land van Maas en Waal (hoofdtelgebieden 1, 2 en 12) nu een aantal van 256 (dec. 206), dwz. een toename van 24,3%. In de Ooypolders (3 en 4) een zelfde beeld: 279 (220) ex., toename 26,8%. Het spectaculairst was de vooruitgang in het hoofdtelgebied 7, de Beerse Maas: van 29 naar 45 ex. of + 55,2%. Slechts de Maasheggen (8 en 9) bleven constant met 39 (37) ex.: + 5,4%.

In de overige gebieden was de toename 15 à 30%.

Voor het gehele gebied betekent dit een toename van 653 ex. in dec. tot 825 nu (+ 26,3%).

De buizerd-aanwas is opmerkelijk gelijkmatig verdeeld over de verschillende telgebieden, ongeacht of deze 'goed' of 'minder goed' zijn, wat ook moge blijken uit de tabellen 2 en 3. In december was dit ook al het geval. De oorzaak is verm. gelegen in de mollenplaag die dit najaar en winterseizoen ons gebied 'teis-tert' mn. op de hooggelegen akker-landen en de diep ontwaterde wei-landen; deze landschapselementen komen vrijwel in elk hoofdtelgebied voor.

tabel 2. de telgebieden en de buizerd-dichtheden (ex/km²), winter 1979-'80

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	T
jan.80	1,3	1,0	1,8	2,6	2,9	0,7	1,8	1,4	0,7	0,7	0,4	0,9	2,1	1,46
dec.79	1,0	0,8	1,3	2,1	2,2	0,6	1,2	1,3	0,7	0,6	x	0,7	1,8	1,18
jan.79	0,9	0,7	1,1	1,8	2,4	0,6	0,8	1,8	0,3	0,7	0,4	0,5	0,9	1,01

Een opmerking is nog op zijn plaats betreffende het verrassend hoge aantal buizerden in de Overbetuwe; voor zo'n open gebied is de dichtheid erg hoog. Wel is dit tov. andere gebieden enigszins geflatteerd omdat bebouwde kommen niet zijn meegeteld, maar toch. Doet zich hier de invloed van het Veluwemassief gelden? Dit zou eens onderzocht moeten worden, wiv. door op te letten of de buizerden in het gebied zelf overnachten of naar de neuvels trekken. Meer naar het westen, tussen Eck en Wiel en Kesteren werd 2 jaar geleden geconstateerd dat de buizerden die in dit gebied fourageerden, 's avonds naar het noorden trokken, de Rijn over.

De lijst van deelvakken met een buizerddichtheid van 1,5 ex/km² en meer, is nog langer dan in december, opmerkelijk weer de grote spreiding van de vakken:

tabel 3. vakken met een buizerddichtheid van 1,5 ex/km² en hoger.

vak	dh	vak	dh	vak	dh	vak	dh	vak	dh	vak	dh	
5.3	5,0	4.5	3,3	4.1	2,6	2.6	2,1	13.1	1,8	4.8	1,5	
7.6	4,5	13.6	3,3	2.15	2,6	1.4	2,1	5.4	1,8	1.6	1,5	
4.2	4,3	3.2	3,2	1.5	2,5	8.5	2,1	7.3	1,7	12.1	1,5	
5.5	4,1	4.3	2,9	4.6	2,4	8.6	2,1	12.4	1,7			
7.7	3,9	3.5	2,7	3.6	2,2	13.3	2,0	1.8	1,6			
5.1	3,4	4.4	2,6	4.7	2,2	4.9	1,8	1.9	1,6			
											tot. 33 vakken	
											(dec. 29)	

Vak 5.3 (de Kamp) heeft de koppositie van vak 7.6 (het Bord) overgenomen met de bijzonder hoge dichtheid van 5,0, dat is een verdubbeling tov. december. Het is een heuvelachtig, open löss-gebied, grenzend aan het Nederrijkse Wald. Er heerst(e) hier een flinke mollenplaag. Tussen haakjes: de algemene mollenplaag is vermoedelijk weer het gevolg van een surplus aan regenwormen (zie ook het dec.-verslag).

2. ruigpootbuiszard

Doordat de winter (nog) niet doorzette, is het aantal ruigpoten niet toegenomen. Het ex. bij de stuw van Afferden (8.7) was nog present; in de Lindenholt is de ruigpoot niet meer gezien, maar nu was er een ex. bij de Tuit (Batenburg, 2.14). Verder is er nog een fraai ex. gezien bij de eendenkooi in het Leeuwense Veld (12.4). Na de telling zijn er 2 ex. gezien bij Hollandshof, Duffelt (4.7) op 12.1 door vd. Bergh & Visser, maar toen winterde het al.

3. torenvalk

Er zijn méér torenvalken gezien dan tijdens de dec.-telling en dat is een ongebruikelijke situatie, oi. wel een bewijs dat de harde wind tijdens de telling in december ons parten heeft gespeeld, speciaal in combinatie met regen (Duffelt). In een zachte winter kan men met een afname van dec. op jan. rekenen van 0 - 10 dit aanhoudende, zouden er in december zo'n 25- 40 valken 'gemist' zijn.

tabel 4. dichtheid van torenvalk in de hoofdtelgebieden (ex/km²)

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	T
jan.80	0,2	0,1	0,3	0,6	0,1	0,1	0,2	0,2	0,7	0,2	0,1	0,1	0,5	0,25
dec.79	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,1	0,3	0,4	0,1	(0,1)	0,1	0,4	0,21
jan.79	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	(0,1)	0,1	(0,1)	0,13

Al met al blijft het aantal deze winter extreem laag, het nog lagere aantal van januari vorig jaar was een duidelijk gevolg van de toen heersende barre omstandigheden. (Mourik 5:1, feb.'79)

De verdeling over de geslachten (kleden), uitsluitend over die (deel)gebieden, waar hier op is gelet, is als volgt:

tabel 5. verdeling der geslachten bij de torenvalk.

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	T
ad. ♂	5	3	2	10	2	2	-	x	x	1	x	1	8	34
juv ♂	2							x	x		x			2
j/♀	3	1	4	8	-	1	1	x	x	-	x	2	6	26
tot.	16	5	8	33	4	5	4	x	x	1	x	5	19	100

Onder het totaal zijn ook de niet-identificeerbare torenvalken opgenomen van de in aanmerking komende (deel)telgebieden.

Er zijn dus meer ad. ♂♂ gezien dan overige. In december was de verhouding: 23 ♂♂, 19 ♀/juv.

4. smelleken

Deze soort werd uitsluitend in de Maasheggen aangetroffen: 1 vrouwtje en 1 mannetje, in dezelfde omgeving als tijdens de dec.-telling (zie aldaar)

5. slechtvalk

Niet op de eigenlijke teldag, maar een dag eerder, op za. 5-1 werd bij de Zender (4.7) een jagend wijfje gezien door L.M.J. vd. Bergh & co.

In december was er tijdens de riviertelling ook 1 gezien bij Katwijk a/d Maas.

Na de telling is er op 22-1 ev. een lannervalk gesignaleerd bij het Olibusch (6.4). We zullen nog op dit merkwaardige geval terugkomen.

6. sperwer

Tijdens de jan.-telling werden op de kop af evenveel sperwers waargenomen als tijdens de voorgaande dec.-telling.

We mogen misschien twee voorzichtige conclusies hieraan verbinden:

- het aantal overwinterende sperwers is in de periode dec.'79- jan.'80 nauwelijks veranderd.
- onder de in december waargenomen sperwers hebben zich praktisch geen doortrekkers meer bevonden.

Voor de januari-tellingen van de laatste 3 winterseizoenen zijn de aantallen per telgebied als volgt:

tabel 6. aantal waargenomen sperwers per hoofdtelgebied en de gemidd. dichtheid

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	T	ex./km ²
jan.80	2	4	6	8	5	1	1	1	4	0	0	1	8	41	0.074
jan.79	8	8	7	2	3	1	0	1	1	1	1	3	7	43	0.078
jan.78	2	0	3	8	0	3	0	2	3	x	x	x	x	21	0.052

De tellingen in de maanden jan.'79 en jan.'80 geven geen voortgezette stijging van het aantal sperwers te zien, hetgeen wel het geval was in de jaren vóór (jan) 1979. Als geheugen-opfrissertje: onze tellingen begonnen in het winterseizoen van 1975-'76. Betekent dit dat nu een consolidatie van het broedbestand is bereikt? Het is nog te vroeg voor vergaande conclusies.

De verschillende hoofdtelgebieden kunnen op grond van een dichtheidsvergelijking over de maanden jan.'79 en jan.'80 in 2 groepen ondergebracht worden.

tabel 7. dichtheid in ex/km², voor 2 groepen van telgebieden met resp. een hoge en een lage dichtheid gedurende de beide laatste januari-tellingen.

gebieden	A (1-2-3-4-5-9-13)	B (6-7-8-10-11)
jan.79	0.098	0.028
jan.80	0.101	0.028

Opvallend de grote overeenkomst in dichtheid per groep voor beide maanden. De gebieden van A vallen, met uitzondering van 9, binnen het stroomgebied van de Rijn/Waal en westelijke Maas; de gebieden van B behoren tot het stroomgebied van de zuidelijke Maas. Dit zal wel weer op toeval berusten, maar misschien geven toekomstige tellingen hetzelfde beeld, wie weet?

De dichtheidscijfers voor de open- en de halfopen gebieden leverden deze maand geen significant verschil op: ze waren nu gelijk, itt. december vorig jaar. Zo blijkt maar weer, je kan er weinig van op aan; toeval van waarneming of net geen waarneming speelt bij deze soort een belangrijke rol, tenzij ... de wind in december een woordje meesprekt!

tabel 8. de geslachten tijdens de jan. telling, voor de hoofdtelgebieden.

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	T	T'
♂	2	1	1	1	2	1	0	-	1	-	-	-	0	9	7
♀	0	1	4	6	2	0	1	-	1	-	-	1	3	19	16
onbek.	0	2	1	1	1	0	0	1	2	0	0	0	5	13	18

Wederom is het aantal waargenomen wijfjes veel hoger als het aantal mannetjes.

7. havik

Voor 'n januari-telling werden er erg veel haviken waargenomen, resp. voor de jan.-tellingen van '78, '79 en '80 zijn de aantallen: 4, 8 en 14 ex. Deze toename is ook buiten ons werkgebied geconstateerd (Grote Rivieren, Achterhoek). Er is ook voedsel genoeg voor deze soort in de winter. Voor de eerste keer tijdens onze lopende serie stootvogeltellingen is nu eens de Duffelt niet de koploper, maar de Ooy. Nu grenzen die gebieden aan elkaar en een havik heeft een flinke actieradius.

tabel 9. haviken tijdens de laatste 3 jan.-tellingen per hoofdtelgebied.

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	T
jan.80	1	0	5	2	2	1	0	0	2	1	0	0	0	14
jan.79	0	0	0	6	1	0	0	0	1	0	0	0	0	8
jan.78	0	0	0	1	2	1	0	0	0	x	x	x	x	4

Al met al blijkt uit deze tabel dat de gebieden 1, 4 en 5 de havik-gebieden zijn, en dat gebied 9 zich ook bij dit illustere drietal wenst te voegen.

tabel 10. de geslachten per gebied.

gebied	1	3	4	5	6	9	10	T
♂	0	2	1	0	0	1	0	4
♀	1	3	1	2	1	1	0	9
onbek.	0	0	0	0	0	0	1	1

Ook bij de havik werden 2x zoveel wijfjes als mannetjes waargenomen.

Er werd 4x een ad. ex. en 2x een 1e jaars vastgesteld.

8. blauwe kiekendief

Er werden 7 ex. gezien; dit is maar 2 ex. meer dan in december. Mogelijk hebben we hier weer met dezelfde ex. te maken als in vorige maand. In de Duffelt 2 ex. (1 ♂ + 1 ♀); Milsbeek 2 ex (2 ♀), hier is ook enkele malen een mannetje gezien in januari. In de Maasduinen 1 ♀. Verder 1 ♀ in de gebieden Maas & Waal-west (Oude Maasdijk, 12.7) en de Overbetuwe (Gendtse Waard, 13.5).

We hebben in feite weer ^{ongeveer} dezelfde situatie als vóór de strenge winter 1978-'79, toen 6 ex. het maximum vormde per telling.

B. overige soorten

algemeen

Nog niet eerder zijn zoveel soorten door zoveel telploegen doorgegeven als bij de jongste telling, dit is uit het oogpunt van het SOVON-wintergastenproject en het verkrijgen van inzicht omtrent het belang der diverse gebieden binnen ons Rijk van Nijmegen voor de wintervogels zeer waardevol. Het kost wel meer werk, behalve in het veld zeker ook bij het uitwerken, maar dat is hobby, zullen we maar zeggen. In dit verslag moeten we ons tot een paar groepen beperken:

1. steltlopers

Dit is een sterk winter-gevoelige groep, dit moge blijken uit onderstaande tabel waarin de resultaten van de tellingen van jan.'77, en volgende seizoenen zijn weergegeven voor de Kievit per hoofdtelgebied.

tabel 11. de januari-aantallen voor de Kievit over de laatste 4 winterseizoenen

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	T
jan.77	-	-	-	60	-	-	-	-	-	x	x	x	x	60
jan.78	1500	-	150	790	-	-	37	-	225	x	x	x	x	2700
jan.79	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	5
jan.80	2650	-	114	1200	-	-	451	150	400	-	-	1340	1212	7517

De seizoenen 1976-'77 en 1978-'79 waren naar verhouding 't strengst, mn. natuurlijk de laatste.

Opmerkelijk genoeg zijn er bij de jongste telling geen goudplevieren gezien. Het aantal witgatjes was ook vrij laag: 4 ex., wel werden 2 ex. waargenomen langs de st. Jansbeek in gebied 9.1

Een grote slaappleaats van de wulp bevindt zich nabij de Kaliwaal, er werden in de Gendtse Waard 555 ex. geteld!

2. kraaien

Dit seizoen hebben de kraaienslaappleaatsen een enorme uitbreiding ondergaan, we beperken ons tot de totalen voor de voornaamste slaappleaatsen, de aantallen zijn vrij ruwe schattingen:

	de Vilt	Groeningen	Spyck	Personnenbos eo.
kauw	4.500	1.300	1.500	1.000
roek	3.000	1.400	1.500	250
zw. kraai	1.000	-	1.000	200

Verder onderzoek deze winter is nog gewenst.

FEBRUARI 1980

Ondanks enige bezettingsmoeilijkheden bij bepaalde telploegen die ontstaan doordat sommige gebieden een te lage bezettingsgraad van tellers hebben en ondanks het hoge water op het eigenlijke telweekeinde, waardoor het onmogelijk was het Maasheggengebied (telgebied 8 en 9) binnen te gaan, is uiteindelijk toch weer ruim 90% van het gebied geteld. Zelfs is er nog een uitbreiding door enkele nieuwe vakken aan de gebieden 13 (O.Betuwe) en 11 (de Broeken) toe te voegen benevens een geheel nieuw hoofdtelgebied: 15 (O.Maaskant) rond Ravenstein.

Dit betekent dat het door ons beslagen gebied nu 64080 ha. groot is en vrijwel is afgerond. Tijdens de februaritelling is 5240 ha. niet geteld, gelegen in de uiterwaarden. Alleen al in de gebieden 4, 8 en 9 resp. ca. 1000 ha. Bij de dichtheidsberekening is hiermee rekening gehouden.

De waterstand was, hoewel het gebruikelijk is dat deze stijgt aan het eind van de winter, dit keer wel uitzonderlijk hoog. De Maasheggen stonden blank hetgeen zelden gebeurt (10 jaar geleden voor het laatst), Salmorth was onbereikbaar; het water liep zelfs over de dijk langs de Altrhein. Slechts vanaf de dijk bij Düffelward kon het gebied bekeken worden, wat zowaar nog enkele roofvogels opleverde.

Een week later was het water alweer zover gezakt dat de uiterwaarden weer per auto bezocht konden worden. Een deel van het Maasheggengebied is toen alsnog geteld. Teldat en weer: Na de vorst in de tweede helft van januari volgde een dooiperiode met veel regen tot valk voor de februaritelling. Enige gebieden zijn 1 à 2 weken later geteld ivm. tellerstekort of hoge waterstand.

Tabel 1 Weer en telgebieden:

datum	weerbeeld	zicht	gebied
7-2 do	zwaar bewolkt nu en dan regen	redelijk	2-w, 1-w
8-2 vr	aanvankelijk regen, daarna opklaringen, zwakke Z.W. wind	goed	1-M
9-2 za	zacht, 10°C, zonnig, zwakke Z.W. wind	uitstekend	13-Z, 11, 10, 7,6,5,2,1.
10-2 zo	bewolkt, winderig	goed	4, (1-0)
11-2 ma	heilig, bewolkt, winderig	matig	3-W, (1 restant)
17-2 zo	motregen, later enige opklaringen, 8°C.	tamelijk slecht	8
22-2 vr	heilig, NO. wind, zonnig	redelijk	9, 15

Van de tellingen dit winterseizoen had februari de beste telcondities en december de slechtste (harde wind). Dit kan een iets te geflatteerd beeld geven van de resultaten van februari in vergelijking met de voorgaande tellingen.

Deelnemers:

45 personen (er was veel belangstelling voor de gebieden 3, 4 en 13) W. Aben (11); J. Bellemakers (11); L. en J. vd. Bergh (1, 2, 12); F. Bloemendaal (13); R. Boot (13); G. Boumans (9); J. v. Dokkum (1, 3); M. v. Dongen (13); D. v. Dorp (13); A. v. Dijk (2); B. Engelen (2); H. Eykmans (8, 11); W. Hagemeijer (3); echtpaar Hermesen (10); O. v. Hoorn (3); W. Hekking (4); W. Helmer (3); G. Hubers (4); P. v. Iersel (13); H. Klaassen (5); R. de Man (13); G. Müskens (4, 5); M. Neuhaus (13); M. Reynnders (11); F. Richter (4); L. Rietveld (4); G. Schreurs (13); R. Schuurkens (13); J. Spauwen (6); I. Stroomvinder (11); H. Swarts (5); J. Thissen (4, 6); J. Verburgh (10); G. Verkley (3); J. Vermeulen (2); F. Versteegh (6); D. Visser (1, 2, 4, 15); F. J. de Vries (4); Hk. de Vries (4, 7); P. Walvius (2); Th. Wilbers (8); W. vd. Zande (3); R. Zollinger (4).

Buizerd

Alhoewel de aantallen van februari niet zo hoog waren als in de voorgaande maand, blijft de bezettingsgraad van het gebied nog steeds stijgen, dat valt o.a. af te leiden uit de vastgestelde dichtheden van een aantal februari tellingen.

Tabel 2 De dichtheid van de buizerd (ex/100ha) in februari in het Rijk van Nijmegen:

maand	feb 76	feb 77	feb 78	feb 79	feb 80
oppervlakte (ha)	25.630	34.255	21.350	35.370	31.200
dichtheid	0,81	1,20	1,23	1,44	1,68

De verschillen in oppervlakte zijn ontstaan doordat om diverse redenen sommige vakken niet zijn geteld. Uit de tabel blijkt dat sinds de eerste februari telling de buizerdbezetting zich heeft verdubbeld.

In tabel 3 wordt een vergelijking gemaakt tussen de dichtheden van de verschillende telgebieden bij drie tellingen.

Tabel 3 De dichtheid van de buizerd (ex/100 ha) in de verschillende telgebieden:

telgebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	totaal
feb 80	1,2	1,0	1,3	2,8	2,8	0,9	1,3	0,9	1,0	1,2	0,3	1,0	1,5	0,9	1,33
jan 80	1,3	1,0	1,8	2,6	2,9	0,7	1,8	1,4	0,7	0,7	0,4	0,9	2,1	?	1,46
feb 79	1,0	1,0	1,4	2,6	1,8	0,7	0,9	1,5	0,5	1,2	0,3	0,6	1,3	?	1,21

Het is opvallend hoe gelijkmatig de verdeling in februari 1980 is over de verschillende gebieden. Op 3 na vallen alle dichtheden binnen de marge 0,9-1,5. Het verlies van februari ten opzichte van januari 1980 komt op rekening van de gebieden 3 (Ooy), 7 (Beerse Maas) en 13 (Overbetuwe); ten opzichte van februari 1979 zijn de verschillen in deze gebieden nu juist niet zo groot.

Tabel 4 De deelvakken met een dichtheid van tenminste 1,5 ex/100 ha op volgorde van dichtheid:

vak	dh	vak	dh	vak	dh	vak	dh	vak	dh	vak	dh
5.5	4,7	1.9	3,0	1.5	2,5	3.2	2,3	1.8	1,9	6.6	1,6
5.3	3,8	4.1	2,8	7.6	2,5	13.1	2,2	2.13	1,9	12.3	1,6
7.7	5,3	10.2	2,8	6.4	2,4	13.2	2,2	9.1	1,8	5.4	1,5
4.7	3,3	4.4	2,7	3.5	2,4	2.6	2,2	2.15	1,8		
4.2	3,2	5.1	2,7	5.6	2,4	13.3	2,0	1.4	1,7	33. vakken	
4.3	3,1	4.8	2,5	4.9	2,3	15.1	2,0	15.3	1,6	(jan ook 33)	

De spreiding van de vakken, in januari al opvallend groot, is nog toegenomen; slechts 2 telgebieden, 8 en 11, zijn niet vertegenwoordigd in de top 33. Het zal de moeite waard zijn om te zien of deze "vervlakking", dus een gelijkmatigere verspreiding van de buizerd over het gehele Rijk van Nijmegen zich komend winterseizoen nog voortzet. Enkele aantekeningen: in gebied 5 (Groesbeek) hielden zich opvallend veel buizerden op langs de randen van de vakken 3 (Hogewald), 5 (Hettsteeg) en in iets mindere mate 1 (Brandtoren). Deze buizerden waren grotendeels aan het cirkelen boven de bosranden, begunstigd door het mooie weer. Toch wijkt het verspreidingspatroon zeer weinig af van dat van januari, toen zelfs nog 4 buizerden méér werden geteld. Deze winter, evenals de vorige na het invallen van de vorst, blijkt Groesbeek een soort verlengstuk van de Duffelt te zijn.

In de Duffelt valt de toename in de 3 oostelijke vakken (van de eigenlijke Duffelt) op: januari 57 ex., februari 82 ex. Dit staat wel in verband met de hoge waterstand van de Rijn, waardoor Salmorth grotendeels onderliep. Het aantal buizerden zakte hier van 34 naar 7, waarmee de winst en verliesrekening weer in evenwicht is.

In Limburg deed zich mogelijk iets dergelijks voor in combinatie met het bosrandeffect van gebied 5. Op en nabij de Hamert waren opvallend veel buizerden aanwezig, mogelijk was er aanvulling van dieren, die verjaagd waren door het hoge water van de Maas. Aan de overzijde van de Maas, bij het Groeningse Bergje (9.1), dat geheel omringd was door water, hield zich een achttal buizerden op, althans de eerste dagen van de overstroming, dit kan wijzen op plaatstrouw, mogelijk was de voedselsituatie op het Groeningse Bergje ook gunstig, doordat het als vluchtheuvel diende voor de

kleine zoogdieren uit het omliggende verdrinken Maasheggengebied. De Buizerden langs de Waal schoven eenvoudig een stukje op van de uiterwaarden naar de stroomruggen achter de dijk. Sommige buizerden zaten vlakbij de huizen in boomgaarden en dergelijke. Een aanschouwelijk voorbeeld vormen de aan rivieren grenzende telvakken van het Land van Maas en Waal (tabel 5). Met de opmerking dat van de 9 buizerden in de uiterwaarden in februari er 6 alleen al voorkwamen in de Over- en Nederasseltse Waard (2.3). een hooggelegen uiterwaard, die niet geheel ondergelopen was. Langs de Waal werd slechts een buizerd geteld in de uiterwaarden.

Tabel 5 Buizerdaantallen in de uiterwaardvakken Land van Maas en Waal:

	dec	jan	feb
uiterwaard	20	20	9
stroomrug	18	35	29
	voor 1e hw na 1e hw 2e hw		

In antwoord op onze vraag in het januariverslag over de herkomst van de buizerden, die geteld worden in het komkleigebied van de West-Betuwe schreef Dick van Dorp, dat deze buizerden in het gebied zelf, dat wil zeggen in bosjes en dergelijke aan de rand van het open weilandgebied overnachten, wat overeenkomt met onze ervaringen in het Land van Maas en Waal en de centrale en noordelijke Duffelt. Dus geen slaaptrek naar de heuvelrug, in casu de Veluwezoom. Gebied 13 (west) is eigenlijk een apart geval, wat overigens ook voor gebied 11 geldt, namelijk dat alleen het centrale open weidegebied wordt geteld, maar niet de stroomruggen, die meer besloten en bewoond zijn. In feite zou voor een meer adequaat beeld van de buizerdpopulatie in de Overbetuwe het telgebied moeten worden uitgebreid, maar bij gebrek aan voldoende tellers zullen we dit nog maar laten rusten. Het behoeft beslist niet zo te zijn dat de buizerden uitsluitend en alleen in de meest open delen van een poldergebied fourageren en in de meer besloten delen met bosjes, boomgaarden of lanen slapen, zoals deze winter bijvoorbeeld duidelijk is geworden in het land van Maas en Waal (zie tabel 5, onder stroomruggen).

Ruigpootbuizerd:

Het aantal geteld ruigpoten was gelijk aan dat van januari, namelijk 3. Ons gebied is duidelijk geen ruigpoten "bolwerk"; zie hiervoor het oktobernummer van het Vogeljaar waarin het landelijke stootvogelverslag zal verschijnen. Twee van de drie exemplaren werden in gebied 2 gezien, namelijk in de Nederasseltse uiterwaard (2.3) en in het Neerveldse Blok (2.12). Die van de uiterwaard was een opvallend donker exemplaar, zeer fors en in zijn gedragingen een typische ruigpoot. Ook het trouwe exemplaar bij de stuw van Sambek (8.7) werd nog vlak voor de telling waargenomen, toen het water nog niet zo hoog gestegen was. Dit exemplaar heeft hier de gehele winter gezeten, of liever rond gevelogen, z'n jachtgebied was opmerkelijk klein. Hij werd steeds waargenomen op een stuk oeverwal van zo'n 100 ha.

Sperwer:

Deze winter viel het aantal getelde sperwers tegen. Aan de toename van het aantal waargenomen exemplaren tijdens de laatste winters kwam een eind; er werd deze winter zelfs een flinke achteruitgang vastgesteld. Deze werd niet alleen in het Rijk van Nijmegen maar ook in het Rivierengebied geconstateerd (Vogeljaar, oktober 1980). In tabel 6 zijn voor de laatste 3 februari tellingen per telgebied de aantallen sperwers opgenomen. In de laatste kolom is de dichtheid per 100 ha. vermeld voor het gehele getelde gebied.

Tabel 6 Getelde aantallen sperwers:

telgebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	totaal	dichtheid
feb '78	ng	0	ng	14	6	4	0	ng	3	ng	ng	ng	ng	ng	27	0.129
feb '79	1	11	3	10	3	1	0	1	9	1	2	0	7	ng	49	0.086
feb '80	2	3	2	13	1	1	0	0	3	0	1	3	4	1	34	0.058

ng = niet geteld

Vooralsnog is het onduidelijk wat de oorzaken /redenen voor deze afname zijn. Het is niet aannemelijk dat deze veroorzaakt wordt door een achteruitgang van het aantal broedvogels in deze omgeving. De sperwerinventarisatie van 1980 heeft uitgewezen dat het aantal broedparen in het Rijk van Nijmegen zeker niet is gedaald in vergelijking met de afgelopen 3 jaren. Mogelijk verschaffen de roofvogeltellingen van aanstaande winter ons meer aanvullende informatie of deze afname reëel is of slechts op toevaligheden berust.

Bij tabel 6 moet opgemerkt worden dat de hoge dichtheid in februari '78 mogelijk wordt veroorzaakt doordat toen een aantal deelgebieden waar weinig sperwers plegen voor te komen niet geteld zijn. Hierdoor stijgt de dichtheid voor de sperwerrijke gebieden.

In tabel 7 zijn de aantallen waargenomen sperwers van de afgelopen wintertellingen opgenomen.

Tabel 7 Aantallen sperwers in de winter 1979/'80:

telgebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	totaal	dichtheid
dec '79	5	6	5	10	3	1	0	2	2	0	1	1	5	ng	41	0.074
jan '80	2	4	6	8	5	1	1	1	4	0	0	1	8	ng	41	0.074
feb '80	2	3	2	13	1	1	0	0	3	0	1	3	4	1	34	0.058

Deze tabel geeft een overzicht van de aantallen sperwers die gedurende de winter 1979/'80 per telgebied zijn waargenomen. De tabel spreekt voor zichzelf aangaande de door sperwer geprefereerde gebieden. Tabel 7 laat zien dat de dichtheid in feb '80 iets lager is dan in dec '79 en jan '80. Het verschil (o.016=7ex.) kan gemakkelijk door toeval veroorzaakt worden (dus gewoon minder sperwers gezien, terwijl ze wel aanwezig zijn).

Wederom is nagegaan hoe de dichtheden van sperwer verschillen in de verschillende landschapstypen. Hiervoor is de volgende indeling aangehouden:

Tabel 8 Oppervlakten der deeltelgebieden in feb '80 (x 10 in ha.):

deelgeb.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	totaal	
open geb.	788											853	560	340	2541	
halfopen				790	276			188	178	138					1570	
beide typen	788	426				335	248			500					2297	
															totaal	6408

Tabel 9 geeft de dichtheden weer zoals die voor de verschillende landschapstypen werden berekend van een aantal tellingen.

Tabel 9 Dichtheden van de sperwer (aantal/100 ha)

telling	dec '79	jan '80	feb '80	feb '79	feb '78
open geb.	0.055	0.051	0.039	0.040	ng
half open	0.109	0.115	0.115	0.154	0.186
beide typen	0.065	0.060	0.030	0.085	0.028

Deze tabel suggereert een aanzienlijk hogere dichtheid in de halfopen gebieden (2 tot 3x hoger). Ook bij de torenvalk kan men zien dat in de halfopen gebieden de dichtheid hoger is. De keuze van de open - en halfopen gebieden is echter arbitrair. Voor een verantwoorde keuze zou per deelgebied een landschapsbeschrijving gemaakt moeten worden. Opmerkelijk in tabel is de achteruitgang tijdens de 3 laatste februaritellingen, vooral in de categorie "half-open" en veel minder duidelijk in de beide andere categorieën.

Tabel 10 Geslachtsverdeling sperwer:

gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	totaal	
♂	1	2		3									1	1	8	
♀	1		2	6	1	1						3	2		16	
onbekend		1		4					3		1		1		10	
															totaal	34

Ook tijdens de februari telling zien we weer het normale beeld dat er veel meer (2x zo veel) oo als oo waargenomen worden. De oo jagen zoals inmiddels wel bekend zal zijn, vooral in de meer open gebieden en de oo in de meer gesloten en de dichter begroeide landschappen. Dit vanwege hun verschillende voedselkeuze. (Opdam 1980).

Havik

Tijdens de telling werden er 10 haviken waargenomen. De helft hiervan in telgebied 4 (de Duffelt), 2 exemplaren in gebied 5 (Groesbeek), en 1 ex. in gebied 3 (Ooypolder). Dit zijn de bekende terreinen waar bijna altijd haviken gezien worden. Van de beide haviken in gebied 1 bevond zich 1 ex. in de omgeving van de bosjes bij Bergharen, inmiddels ook een vertrouwde plaats voor een overwinterende havik. De andere havik werd gezien in de Lindenholt (bij Nijmegen). Dit betreft waarschijnlijk een doortrekker of zwerver.

Tabel 11 geeft een overzicht van het aantal haviken en de dichtheid gedurende de afgelopen winter en tijdens de laatste 3 februari tellingen.

Tabel 11 Aantal en dichtheid van havik:

telling	dec '79	jan '80	feb '80	feb '79	feb '78
aantal	11	14	10	9	8
dichtheid	0.020	0.025	0.017	0.016	0.038

Deze tabel geeft een redelijk constant beeld te zien van het aantals- en dichtheidsverloop tijdens de genoemde tellingen; opvallend is de hoge dichtheid in feb. '78. Evenals bij de sperwer wordt dit waarschijnlijk veroorzaakt doordat bij deze telling veel open gebieden niet geteld zijn (Carnaval). Dit zijn juist de gebieden waar meest al geen haviken gezien worden maar die de berekening van de totale dichtheid, deze we omlaag halen.

geslachten:

Alle haviken werden gesext. Dit keer waren de oo met 7 man vertegenwoordigd en de oo met 3 man (vrouw eigenlijk).

Rode wouw:

In gebied 5 (Groesbeek) werd 1 rode wouw waargenomen nabij "Ons Erf". Dit ex. heeft zich in deze buurt nog enkele weken opgehouden en is ettelijke malen door verschillende mensen gezien. Vanaf eind maart zijn er geen waarnemingen meer voorhanden van dit exemplaar.

Blauwe kiekendief:

Er werden slechts 3 blauwe kiekendieven waargenomen bij de telling. Gebied 6 (Milsbeek) herbergde 2 exemplaren (Beide oo) en gebied 10 was goed voor 1 ex. De beide kiekendieven in gebied 6 hielden zich op in het gebied dat vroeger bekend stond als "koningsven". In het Rijk van Nijmegen is dit een van de weinige plaatsen waar zich regelmatig gedurende de gehele winter een of meerdere kiekendieven ophouden. Tabel 12 geeft een overzicht van het aantal kiekendieven bij een aantal tellingen.

Tabel 12 Aantal blauwe kiekendieven:

telling	dec '79	jan '80	feb '80	feb '79	feb '78
aantal	5	6	3	19	6

Uit deze tabel blijkt dat het aantal waargenomen kiekendieven in februari 1980 erg laag was.

Torenvalk:

Het aantal overwinterende torenvalken is conform de voorspelling nagenoeg onveranderd laag gebleven. Het laagste aantal werd in december geteld (127), maar slechte weersomstandigheden hebben de resultaten toen ongetwijfeld beïnvloed (zie januari).

Tabel 13 De dichtheid van de Torenvalk (ex/100 ha) in de telgebieden:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	*
feb	0,22	0,16	0,18	0,70	0,18	0,15	0,08	0,62	0,25	0,14	0,08	0,05	0,44	0,15	*
jan	0,20	0,14	0,33	0,56	0,14	0,15	0,16	0,21	0,67	0,22	0,08	0,06	0,34	?	*

* Totaal februari : 0,2 / januari : 0,2

Ten opzichte van de voorgaande maand zijn er geen belangrijke verschillen, op een stuivertje wisselen van de torenvalken in het Maasheggengebied (8 en 9) na. Maken we een indeling volgens open, "gemengde" en halfopen gebieden, dan blijkt ook hier een duidelijke voorkeur voor het coulissenlandschap (de gebieden 4, 8 en 9), waar in februari een gemiddelde dichtheid van 0,65 ex./100 ha werd geconstateerd tegen een dichtheid van 0,09 voor de (zeer) open gebieden (de telgebieden 5, 11, 12 en 15) en van 0,25 voor de "gemengde" gebieden, die beide landschapstypen omvatten. De bij de torenvalk gebruikte indeling is iets afwijkend van die, welke bij de sperwer is gebruikt (tabel 8), bij deze laatste soort zijn de open gebieden omsloten door bossen gerekend tot het coulissenlandschap (5 en 10).

Evenals bij de buizerd het geval was valt gebied 13 (Over-en Oost Betuwe) uit de toon, de dichtheid is weer groter dan je zou verwachten op grond van de mate van "openheid". In het vergelijkbaar open komkleigebied van gebied 12 bijvoorbeeld is de dichtheid 9x zo laag! De voedselsituatie in de OverBetuwe moet wel haast (relatief) gunstig zijn geweest in deze winter.

In de volgende tabel hebben we per gebied de verhouding torenvalk:buizerd uitgezet.

Tabel 14 Verhouding buizerd:torenvalk in de telgebieden:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	T
feb '80	5,5	7	7	4	15	5,5	16,5	1,5	4	8,5	4	18,5	3,5	6	5,5
jan '80	6	8	5,5	4,5	20	5	11	6,5	1	3	3	14	4	?	5,5
feb '79	11	13	4	7	50	12	4,5	7	1	10	1	10	17	?	7,5

Het dieptepunt van de vorige winter lijkt te zijn gepasseerd. Of het broedseizoen 1980 van de torenvalk wel zo gunstig zal zijn - vanwege de 3-jarige veldmuizencyclus de afgelopen jaren een minimum - moeten we nog afwachten, gezien de extreem natte voorzomer. Er zijn tot dusver echter al diverse paren gezien met 2 tot 3 jongen en dat is al beter dan dat het geweest is.

Voor een meer volledig overzicht zouden we graag van U de torenvalkparen doorkrijgen met de plaats en eventueel het aantal jongen. Speciaal denken we hierbij aan de mensen, die een SOVON-blok tellen. Tijdens de najaarsvergadering zullen we een kaart van het Rijk van Nijmegen om de gegevens in te tekenen gereed hebben liggen.

Ter illustratie hebben we voor gebied 4 (Duffelt) eens een vergelijking gemaakt tussen de aantallen buizerden en torenvalken, die er in de loop van de telseizoenen zijn gezien aan de hand van een seizoensgemiddelde van de resultaten der tellingen in de drie wintermaanden. Hierbij is ook gebruik gemaakt van de tellingen uitgevoerd door de toenmalige sectie "Grote Rivieren" van de VWG Midden Nederland (met name L. van den Bergh en R. Reijnen) in de jaren 1971 en 1972.

Het dieptepunt van de torenvalk lag dus in het vorige winterseizoen, relatief gunstig waren 1976/77 en 1977/78, maar vergeleken met het begin van de jaren '70 waren zelfs deze seizoenen matig.

Tabel 15 Driemaandelijks gemiddelde van de buizerd- en torenvalkaantallen in een gedeelte van de Duffelt (3800 ha) en de verhouding buizerd:torenvalk:

seizoen	10/71	71/72	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80
buizerd	137	99	29	88	112	85	93
torenvalk	103	75	9	47	54	15	21
B:T	1,33	1,32	3,22	1,87	2,07	5,67	4,43

2 tellingen: februari/maart

Tabel 16 Geslachtsverhouding van de torenvalk:

seizoen maand	1977/78			1978/79				1979/80		
	dec	jan	feb	dec	jan	feb	mrt	dec	jan	feb
♂	14	45	37	40	14	18	15	32	35	53
♀/le jaars	7	60	30	25	7	22	13	16	28	29
niet geident.	34	59	67	48	25	36	11	33	39	45

In het algemeen worden er meer adulte ♂♂ gezien dan ♀♀ en le jaars, op twee uitzonderingen na: januari 1978, er werd toen een hoog percentage geïdentificeerd, en februari 1979 ten tijde van de strenge winter. Het lijkt er dus op dat ♂♂ minder geneigd zijn weg te trekken. Er is echter een maar: 1) door het grauwe kleed van de ♀♀ is het mogelijk dat die sneller als een niet geïdentificeerd ex. wordt genoteerd, 2) identificatiefouten, doordat sommige juveniele mannetjes met name tegen het eind van de winter al bijna de tekening en de kleur van een adult hebben. Ook komt het soms voor dat adulte ♀♀ een dofgrijze staart hebben, in dat geval letten op de regelmatige dwarsbandering, die ontbreekt bij het ♂ op een brede eindband na (Glutz von Blotzheim 1971). Ter vergadering zullen we hier nog op terugkomen.

Smelleken:

Behalve 1 smelleken in gebied 9 werd er nog 1 ex. gezien in gebied 1 (de Groene Heuvels) en 1 ex. in gebied 4 (bij Hufschenhof). Beide laatste waren ♀♀. De smelleken in gebied 4 werd waargenomen tijdens een spectaculaire jachtvlucht. Een steeds hoger klimmende veldleeuwerik werd ettelijke malen aangevallen echter zonder resultaat. De leeuwerik wist te ontkomen.

In de maand maart 1980 zijn er een aantal dode roofvogels gevonden. Zo werden er in Groesbeek een aantal dode buizerden gevonden. Eén hiervan is voor nader onderzoek opgestuurd naar het CDI te Doorn. Dit ex. bleek te zijn gestorven door vergiftiging (Alfa Chloraloze). Eind maart werd er in het Reichswald tegen de Nederlandse grens aan bij Milsbeek een vrij verse dode havik gevonden. Op dezelfde plek werden kort daarna nog 2 maar mogelijk 4 opgevreten haviken gevonden. De nog verse dode havik werd ook naar het CDI gestuurd voor onderzoek. Het resultaat hiervan bleek een waarschijnlijke Parathion-vergiftiging te zijn. Onze vraag is: Zijn er nog meer mensen die roofvogelsterfte geconstateerd hebben en waar? Hieropvolgend het verzoek om bij het vinden van dode roofvogels (zeker als ze nog vers zijn) zo snel mogelijk contact op te nemen met Gerard Müskens Papenbergseweg 25 a Nook (tel. overdag vaak 03434-2941 / 's avonds 08896-1767 of 08891-1442). Dit omdat een aantal gifsoorten snel afgebroken worden en dan niet meer aantoonbaar zijn.

B Uilen.

1. velduil:

In het Beuningse Veld, vlak bij de Schoenaker, werd een velduil waargenomen, die over de jonge aanplant langs de weg joeg en daarbij ook gebruik maakte van de weidepaaltjes als uitkijkpost. Velduilen worden in ons gebied spaarzaam gezien.

2. ransuil:

Vijf roestplaatsen in het oostelijk deel van het Land van Maas en Waal werden bezocht wat 87 uilen opleverde. Eén roestplaats bleek niet meer bezet te zijn, maar uit de hoeveelheid braakballen kan opgemaakt worden dat hier ruim 20 uilen hadden geroest. Nog 'n roestplaats werd ontdekt bij Horssen, na de telling. Zodat het totaal voor deze winter alleen al in het gebied ten oosten van de lijn Druten - Horssen - Appelttern zo'n 120 ransuilen bedroeg. Het gaat heerbij vermoedelijk hoofdzakelijk om plaatselijke broedvogels.

Raadplegen we de 'Vogels van de Grote Rivieren', dan worden voor het midden en oosten van het Land van Maas en Waal 87 broedparen vermeld over de jaren 1974/'76. Dat zou omgerekend een winterbestand van zeker 250 uilen veronderstellen. We weten echter dat de stands sindsdien flink achteruit moet zijn gegaan vanwege een serie slechte broedseizoenen en hoge verliezen in de winter van 1978/'79.

Ook is het natuurlijk mogelijk dat er nog onontdekte roestplaatsen in dit gebied zijn of dat een deel der uilen 's winters wegtrekt.

In het broedseizoen van 1980 bleken zich al kleine concentraties broedparen te hebben gevestigd vlak bij enkele roestplaatsen.

Behalve uit Maas en Waal zijn alleen uit de Duffelt gegevens over roestplaatsen binnengekomen: 2 bekende plaatsen in meidoornheggen bleven leeg, 'n derde roestplaats werd ontdekt in een boomgaard, maar hier ging het om ten hoogste 5 ex.

3. steenuil:

Het februari-aantal van deze uil lag op het nivo van voorgaande tellingen en dat is vrij laag. Het is niet mogelijk op grond van de stootvogeltellingen een juist beeld te krijgen van het totale aantal steenuilen in ons gebied; we mogen u verwijzen naar een artikel in de Mourik over steenuilen (Mourik3 : 3/4).

4. kerkuil:

Op de snelweg in het Wylerbroek (4.3) werd een platgereden kerkuil gevonden.

C. Overige vogels.

1. futen:

Door de hoge waterstand in de uiterwaarden zijn er weinig futen waargenomen, ook het aantal dodaarsjes was niet hoog. De grootste aantallen kwamen weer uit de bolwerken Land van Maas en Waal en de Over-Betuwe. Een bescheidener aantal werd uit N.O. Brabant gemeld. Dodaarsjes overwinteren vnl. op de hoofdweteringen, de Niers en de Linge.

2. reigers:

De invloed van de strenge winter van vorig jaar werkt nog steeds door; we geven de absolute en de relatieve resultaten van dit en voorgaand seizoen, op basis van dec. '78 = 100.

telling	dec'78	jan'79	feb'79	mrt'79	dec'79	jan'80	feb'80
aantal	321	156	141	26	254	206	145
relatief	100	48,5	43,9	18,7	79,1	64,2	45,2

Het lage deel van het Land van Maas en Waal, te weten de komkleigebieden in de telgebieden 1 en 12, met een oppervlakte van een kwart van het totale telgebied in het Rijk van Nijmegen, herbergt vrijwel constant een derde van de reigerpopulatie; uitschieters waren dec '78 met 50 %, vnl. doordat er in gebied 12 opvallend veel reigers aanwezig waren, en jan'79 met 20%.

Het hoge december-aantal kan veroorzaakt zijn doordat in de herfst de polder onderhemelen wordt, waardoor de visser voor het 'opscheppen' liggen. Het lage % van januari daaropvolgend is natuurlijk veroorzaakt door de strenge winter, waardoor al het open water bevroor, en een deel van de achterblijvers verhuisde naar gebieden met stromend, openblijvend water zoals gebied 13.

Zo extreem als toen, was de jongste winter niet, grote verschuivingen bleven dan ook uit. Binnen het Land van Maas&Waal verhuisde een deel der reigers naar de aangrenzende gebieden vanuit gebied 1 (de Velden).

In de loop van de winter nam het aantal reigers geleidelijk af, een normaal beeld.

3. ganzen

Het getelde aantal ganzen was in februari niet zo heel veel lager dan in januari. 90% werd opgegeven als rictgans. 80% werd gezien in de Duffelt. Vorig jaar februari werd daar slechts 50% gezien. Toen pleisterden in het gehele rivierengebied er in andere open gebieden kleinere of grotere groepen. Deze winter was dat niet zo,

zij het dat hier en daar buiten de 'traditionele' pleisterplaatsen een familie aan de grond gezien werd, vooral tijdens de januari-telling. Grotere groepen overwinteraars - al dan niet permanent aanwezig - werden, buiten de Duffelt en de Ooy, in het centrale deel van het Land van Maas&Waal (omg. Horssen) en in het komkleigebied benoorden Elst gezien. De Maas&Waalse groep bestond voor het grootste deel uit taiga-rietganzen (anser fabalis fabalis), Van de Elster club en van de groep van 65 ex. uit het stroomgebied van de Beerse Maas zijn verder geen bijzonderheden bekend. Buiten de telling om werd nog een groep aff.-ganzen gezien in de Heerewaard bij Afferden-L. Omdat de groep van Horssen een aparte populatie vormde met een eigen slaap- en drinkplaats (Kaliwaal, Druten), is het interessant om deze mogelijke ontwikkeling in de gaten te houden.

4. steltlopers

Het gematigde karakter van de afgelopen winter wordt nog eens geïllustreerd door het aantal Kieviten wat is geteld tijdens de drie tellingen.

gebied	1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13	T
dec.	21800	-	665	9500	x	2300	-	56	-	x	89	34410
jan.	2650	-	114	1200	-	451	150	400	-	1340	1212	7517
feb.	234	250	2000	1351	12	560	-	50	1	6	700	5164

Daarboven werden in het nieuwe telgebied 15 in februari 1.417 Kieviten geteld. Het december-aantal is bijzonder hoog, ook in vergelijking met eerdere tellingen (zie verslag Mourik 6 : 1), maar ook voor januari werd een rekord bereikt voor de afgelopen vijf telseizoenen. Ter vergelijking de aantallen overige steltlopers in januari en februari '80.

maand	januari								februari								
	gebied	1	2	3	4	9	12	13	T	1	2	3	4	9	12	13	T
goudplevier	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	2	-	17
witgatje	-	1	-	1	2	-	-	-	4	9	-	-	3	-	-	-	12
kemphaan	-	-	3	-	-	-	-	11	14	-	-	-	-	-	-	-	-
watersnip	3	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	1	20	-	-	21
wulp	-	-	11	-	-	-	-	555	566	1	-	53	-	6	6	54	120

Het enorme aantal wulpen in de Oost-Betuwe in januari is te danken aan een slaapplaats in de Gendtse Waard. Overigens werd ook tijdens de riviertelling van januari jl. een rekord-aantal gezien, ruim 1700.

5. kraaien

In het januari-verslag werd een eerste opgave gedaan van de aantallen die deze winter de sociale slaapplaatsen bevolkten. Aan de rand van het door ons getelde gebied, in N.O.-Brabant (gebied 11), blijkt echter nog een slaapplaats te zijn van verkelijk enorme afmetingen. Op het be-... Liervan opmerksaam gemaakt door Maria Reynders en Theo Wilbers bezocht in... samen met J. vd. Pluym deze slaapplaats op zaterdag, 9 februari. Bij st. Hubert bleek zich een troep kraaien verzameld te hebben die we schatten op ca. 20.000 ex., ruwweg voor 75% uit kauwtjes en voor de rest uit roeken bestaande. Vlak voor de definitieve slaap 'rust' vloog deze hele troep op een paar honderd meter hoogte boven onze hoofden, een werkelijk imponerend gezicht. Het slaapbos, een tamelijk jonge dennen-aanplant, had een lengte van zeker 500 meter, bij een breedte van zo'n 150 meter. Overdag bevolkten deze kraaien in groepen tot ca. 500 stuks de ontgonnen Peel. Het land wordt hier vrij zwaar bemest, vanwege een overschot aan mest op de intensieve varkenshouderijen. Behalve kraaien en hier en daar troepen duiven, zijn er weinig andere vogels te bekennen. Vermoedelijk behoren deze kraaien, integen-

stelling tot de kraaien in de komkleigebieden, niet tot onze broedvogels, maar betreft het noordoost-europese vogels. Dit vermoeden wordt gevoed door het voorkomen van groepjes russische kauwtjes en bonte kraaien. Zo telden we op 8 januari in de Wanroysche Peel 5 bonte kraaien en tenminste 8 russische kauwtjes en in de Ammanspeel 15 bonte kraaien.

Nog een flinke kraaienslaapplaats bevindt zich in de Maaspolders bij Haren in een populierenbos. Op 22 febr. telde ik hier nog 2.200 kauwtjes, 800 roeken en 150 zwarte kraaien. Bij Herpen, in telgebied 15, was eveneens een slaapplaats in een populierenbos met 510 roeken en 310 kauwtjes. Het kan hier ook een vvp van de slaapplaats te Haren betreffen.

Waarschijnlijk bevinden zich in of aan de rand van het Peelgebied nog wel enkele grote kraaienslaapplaatsen. Het loont de moeite om eens een simultaan-telling van alle bekende slaapplaatsen te houden. We hopen hier op de werkgroepvergadering nog nader op terug te komen.

6. Diversen

De opmerkelijkste waarnemingen betroffen ca. 1.000 smienten in het Maasheggengebied bij het Groeningse Bergje (telgebied 9), daar aanwezig toen het water weer wat begon te zakken; daarnaast werden hier ook nog eens 500 tafeleender, 100 pijlstaarter en 200 wintertalingen geteld (G. Boumans).

In het Ewijkse Veld (1.4) werd tijdens de stootvogeltelling, op vrijdag 8 febr., een vrouwtje grote trap gezien, die van oostelijke richting aanvloog en aldaar neerstreek. Het dier liet zich uitstekend bekijken en was ongeremd.

Opmerkelijk waren ook de troepen sijen die vooral in gebied 1 werden gezien in elzen- en populierenbosjes. Het is voor het eerst sinds een jaar of 3 dat er weer eens sprake is van een flinke invasie.

Dan werden er nog witte kwikken gezien (slechts 2) en verder was het aantal reeën bijzonder hoog.

Slot

Relatief veel aandacht in dit verslag voor de niet-stootvogels. Het belang van deze groep moet niet onderschat worden. Er zijn nauwelijks wintergegevens bekend van de binnengebieden, zoals steeds weer blijkt als milieu-instanties om gegevens vragen ivm. cultuur-technische ingrepen in bepaalde waardevolle, doch nauwelijks bekende gebieden. Verder zijn de door ons verzamelde gegevens waardevol voor het lopende wintervogelproject van SOVON.

Om verder, indien u aan- cq. opmerkingen heeft over de in dit verslag aangesneden onderwerpen, uw reclames te kunnen richten aan het juiste adres, volgt hier nog bij wie de verantwoording ligt voor de behandeling der soorten. Die is gewoonlijk:

Johan Thissen	-	torenavalk, blauwe kiekendief
Gerard Müskens	-	sperwer, havik
Dick Visser	-	buizerd, uilen, niet-stootvogels

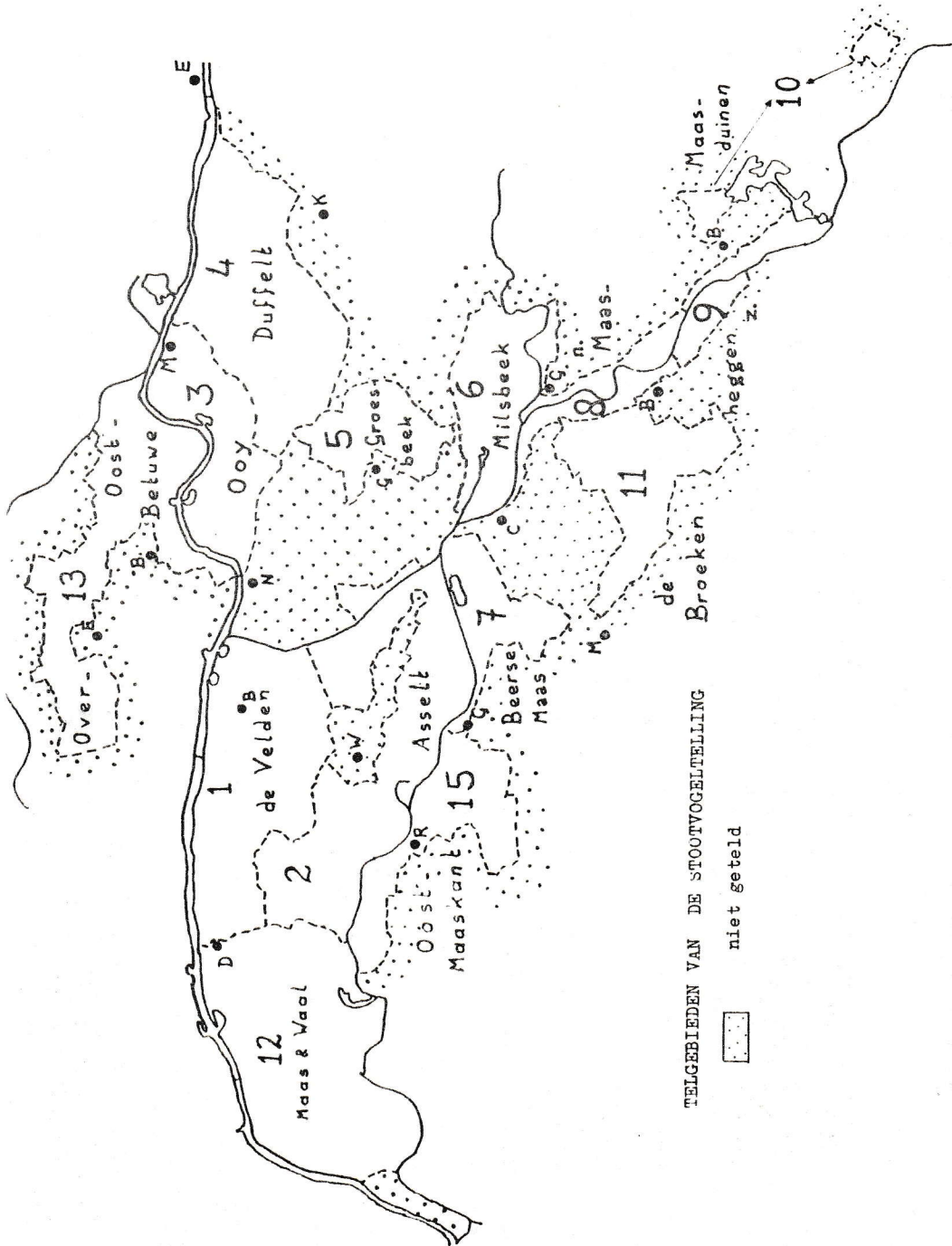
tot spoedig ziens!

Dick Visser
Gerard Müskens


Wintertelling feb. 1980

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	17
1. buizerd	89	87	49	190	76	28	23	7	8	17	17	74	78	31	784
2. ruifpoot	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3
3. torenvalk	16	13	7	48	5	5	2	5	2	2	4	4	22	5	146
4. smelleken	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
9. sperwer	2	3	2	13	1	1	-	-	3	-	1	3	4	1	34
6. havik	2	-	1	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
7. bl. kiek	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	3
8. rode wouw	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
9. velduil	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10. ransuil	23	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	88
11. steenuil	8	6	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	24
12. fuut	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	28
13. dodaars	18	7	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	8	1	37
14. bl. reiger	30	12	8	24	7	11	3	-	5	-	6	22	17	4	149
15. knobbelzw.	31	-	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	30	-	69
16. kl. zwaan	-	-	-	4	-	-	6	-	69	-	-	-	-	-	79
17. wilde zw.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
18. kolgans	-	3	-	550	-	-	-	-	-	-	-	82	1	-	636
19. rietgans	-	80	334	4950	-	-	65	-	-	-	-	870	135	4	6358
20. kl. rietgs. gans spec.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
21. nijlgans	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	174	-	174
22. casarca	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
23. bergeend	-	-	10	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	1
24. gr. zaagb.	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
25. nonnetje	15	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
26. brilduiker	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	18
27. kraakeend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	5
28. smient	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	-	-	-	-	-	1000
29. pijlstaart	7	-	-	-	-	-	7	-	100	-	-	-	-	-	114
30. wintertal.	7	-	-	-	-	25	-	-	200	40	-	-	-	14	293
31. patrijs	3	-	-	4	2	6	-	-	-	-	2	-	19	-	36
32. Kievit	234	250	2000	1351	-	12	560	-	50	1	-	6	700	1417	6581
33. goudplev.	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	17
34. wulp	1	-	53	-	-	-	-	-	6	-	-	6	54	-	120
35. watersnip	-	-	-	1	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	21
36. witgatje	9	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
37. holenduif	2	8	7	143	2	3	-	-	-	5	-	-	-	7	177
38. kuifleeuw.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	5
39. witte kwik	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
40. klapekster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
41. gr. lijster	7	11	11	11	-	-	-	-	-	-	2	-	-	4	46
42. kramsvogel	240	250	100	835	-	4000	-	-	-	-	-	-	-	-	27
43. koperwiek	100	-	-	1	-	500	-	-	-	-	-	-	-	-	64
44. keep	9	-	-	15	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
45. groenling	-	18	45	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
46. putter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	220
47. sijs	170	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92
48. geelgors	2	-	-	4	86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
49. bonte kraai	-	-	-	6	-	-	-	-	2	6	2	-	-	-	5
50. roek	218	222	-	254	104	60	90	-	500	28	3672	320	-	1420	6888
51. kauw	x	x	450	x	30	-	-	-	x	-	500	x	-	630	1610
52. russ. kauw	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	6
ree	3	2	-	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35

1. de Velden 4. Duffelt 7. Beorre Maas 10. Maasduinen 13. Overbetuwe
 2. Asselt 5. Groesbeek 8. Maasheggen-n. 11. de Broeken 15. O. Maaskant
 3. Ooy 6. Milsbeek 9. Maasheggen-z. 12. Maas & Waal



TELGBIEDEN VAN DE STOOTVOGELTELLING

 niet geteld



RIVIERENTELLINGEN

Riviertellingen in het seizoen '79-'80.

Traditiegetrouw heb ik van de waargenomen soorten de aantrefkansen berekend afzonderlijk voor de Waal en de Maas, en deze, voor zover over alle vakken berekend minstens 5%, in een staatje ondergebracht; tussen haakjes staan voor wat de Maas betreft de gemiddelden der aantrefkansen van de voorafgaande vier seizoenen, en voor de Waal die der voorafgaande twee seizoenen. Op die manier is van elke soort meteen vast te stellen of die belangrijk meer, belangrijk minder, of ongeveer even vaak als "normaal" is waargenomen. Men kan ook vergelijken met de resultaten van het vorige telseizoen; zie hiervoor De Mourik van oktober 1979.

Verder zijn in twee tabellen de totale aantallen getelde eendvogels aangegeven. Tenslotte is voor elke maand en voor elk vak (behalve dat de Waalvakken 5L en 6L, evenals 7L en 8L, samengenomen zijn) het aantal waargenomen soorten in een histogram aangegeven, waarbij de waargenomen soorten in 7 categorieën ondergebracht zijn, volgens het aantal getelde exemplaren van de soort, en wel op de volgende manier: het aantal getelde exemplaren is van onderen naar boven: 1, 2-4, 5-16, 17-64, 65-256, 257-1024, 1025. De tweede, vierde en zesde categorie zijn door verschillende arceringen aangegeven. Uit de plaatjes zijn duidelijke verschillen tussen de vakken op te maken wat vogelrijkdom betreft. De ontwikkeling van deze vogelrijkdom van maand tot maand is nagal verschillend voor de verschillende takken; blijkbaar spelen toevallige omstandigheden een grote rol en zou men moeten middelen over een aantal jaren om een lijn te vinden. Wel is te zien dat doorgaans in het midden van de winter de soortenrijkdom geringer is dan in herfst en lente.

Riviertellingen januari en februari 1980.

Op 12 januari hadden we bij de riviertelling stralend weer, een temperatuur van ongeveer -4°C, en een zwakke wind uit het noord-oosten. Langs de Waal telden: 2L-3L: O. van Hoorn, C. ten Ham, E. Smith; 4L-8L: J. de Vrieze, F. Bloemendaal, J. v.d. Pluym, R. Schuurkes. Langs de Maas: 13L-15L: Hk. de Vries, Th. Kersten, Th. Wilbers Jr. & Sr.; 16L-18L: H. Meekes, F. & R. Nillesen-Jansen; 13R-15R: M. Reynders, H. Eykmans, I. Stroowinder, Th. Wilbers; 16R-18R: P. van Iersel, M. van Dongen, F. Richter, J. Sniijders.

Op 16 februari was het zwaar bewolkt. Na eerst wat motregen was het zicht redelijk tot goed en de temperatuur zo'n 8°C, bij een flauwe koelte uit het westen. Langs de Waal waren de tellers: 2L-3L: O. van Hoorn, L. Begheyn, J. Meens; 4L-8L: R. Gorissen, T. Overvoorde, J. v.v. Pluym, J. de Vrieze. Langs de Maas: 13L-15L: Th. Wilbers Jr & Sr, W. Holman; 16L-18L: A. van Swaay, F. & R. Nillesen-Jansen, H. Pennarts; 13R-15R: H. Eykmans, Th. Wilbers, 16R-18R: Hk. de Vries, Th. Kersten, I. Kuypers. Van "Oriolus" ontvingen we de resultaten van hun Ooytellingen van 13 januari en van 24 februari.

Riviertellingen maart en april 1980.

Op 15 maart hadden we matig zicht, bij een geheel bewolkte hemel, een temperatuur van ongeveer 4°C, en een matige noordoosten wind. De tellers waren langs de Waal: 2L-3L: O. van Hoorn, L. Begheyn, C. ten Ham, W. Helmer; 4L-8L: J. de Vrieze, Th.v. Dinteren, R. Honing, J. v.d. Pluym. Langs de Maas: 13R-15R: M. Reynders, H. Eykmans, I. Stroowinder, W. Verpoort; 13L-15L: Hk. de Vries, W. Homan, Th. Wilbers Jr., Th.A. Wilbers; 16R-18R: P. van Iersel, M. van Dongen, J. Sniijders; 16L-18L: H. Meekes, M. Cox, R. Gorissen.

Op 12 april was het onbewolkt met zeer goed zicht, ongeveer 15°C, en blies er een matige wind uit het zuiden. Langs de Waal telden: O. van Hoorn, C. ten Ham; 4L-8L: R. Gorissen, J. v.d. Pluym, J. de Vrieze. Langs de Maas: 13-14: Hk. de Vries, M. Reynders, I. Stroowinder; 15: Hk. de Vries; 16R-18R: M. van Dongen, P. van Iersel, M. Neuhaus, J. Sniijders; 16L-18L: A. van Swaay, F. & R. Nillesen-Jansen, H. Pennarts. Verder zijn in een staat ondergebracht de resultaten van de Ooytellingen door "Oriolus" in maart en april.

Riviertelling 12 januari 1980.

Rivier	WAAL						MAAS					
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18	
Rakken	:											
fuut	:	103	15	62			2	4	1	1		
dodaars	:										3	
blauwe reiger	:	1	5	6		1	1	1	3	2	1	
wilde eend	:	1398	376	629	550	3000	404	255	387	212	131	35
wintertaling	:	119	9		15	300		8	80			
krakeend	:	25										
smient	:	93	2					2				
pijlstaart	:	25	4			25						
slobeend	:	12	3			4						
kuifeend	:	43	54	141		17	15	11	103	88	15	10
tafeleend	:	219	160	171	9	317	360	55	200	145	10	
brilduiker	:									4		
grote zeeëend	:		1									
grote zaagbek	:	6	17		5	40	1		2		7	
nonnetje	:	66	11	7	64	44	1	11	1		2	
bergeend	:					4						
nijlgans	:	3										
kolgans	:	6		4			1			44	4	
rietgans	:	260	114	28		64	343	148	8	221	15	
casarca	:	1										
"gans"	:			5						284		10
knobbelzwaan	:	16	28	4	4	9		2	19			3
kleine zwaan	:	70		73	1	37		31	3			
buizerd	:	4	18	1	3	2	23	22	5	16	5	8
sperwer	:		1			1	2	2	1	1		
torenvalk	:	2	1	1	5	2	3	3	1	1	2	1
fazant	:						1					
patrijs	:		3					23	26	10		
waterhoen	:					1		26	6	1	8	11
meerkoet	:	692	617	505	484	752		118	741	102	703	78
scholekster	:						1					
kievit	:	31	2		10	81		2		153	3	
watersnip	:	6				3		4	5		2	
wulp	:	11				30						
kemphaan	:	10										
grote mantelm.	:				1	1						
kleine ma.m.	:	1			1	2						
zilvermeeuw	:		1		1	5	2		1			
stormmeeuw	:	5	2	137	20	23	9	13	9	66	216	24
kokmeeuw	:	120	50	445	177	475	178	530	822	537	243	69
holenduif	:					2	3	3	3	17		33
houtduif	:	25	70	3	15	27	200	335	64	151	65	8
turkse tortel	:					15			1	6	4	1
steenuil	:					1		2	1		2	1
gr.bo. specht	:							1		2	1	
veldleeuwerik	:					2				30	10	
graspieper	:		1		1			2				
winterkoning	:						3	1				
heggemus	:						3	2	3			
grote lijster	:	2			3	2	4	6	4	4	4	5
kramsvogel	:	100	31	82	6	200	353	67	1	17	3	42
zanglijster	:		2				1			4		
koperwiek	:	10		35	2	11	94	66	64	6		1
merel	:	20	9	7	2	2	37	63	63	56	21	15

Riviertelling 16 februari 1980.

Rivier	WAAL					MAAS						
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18	
Rakken	:	21	3L	4	14	42		10	6	1	2	3
fuut	:		2									
dodaars	:											
blauwe reiger	:			7			1	2	4	3	2	1
wilde eend	:	270	275	233	202	230	256	904	983	319	283	64
wintertaling	:	16	25				8	21		26	68	8
smient	:	70				4		1				
pijlstaart	:	5	1		6			1				12
slobeend	:	2	6			1			1		11	
kuifeend	:	119	125	28	42	110		72	24	4	23	4
tafeleend	:	86	462		66	122	100	273	300	3	22	
brilduiker	:						1					2
grote zaagbek	:		10		6	5		3				
nonnetje	:	3	10		7	6			1		2	
bergeend	:	4				1						
nijlgans	:		2									
grauwe gans	:	1	6									
kolgans	:										1	
rietgans	:	4	36				31	30	12	78		
casarca	:		1									
knobbelzwaan	:	8	28	23	11	11		11	9	9		6
wilde zwaan	:							2				
kleine zwaan	:	12			5	32	52	2		15		
buizerd	:	10	14	2		4	12	13	6	12	5	6
sperwerl	:							1	1			
torenvalk	:	2	1		2	1	3	3	6	2	2	
fazant	:							2		1	1	
patrijs	:		2			3	2	7	4	1	2	2
waterhoen	:		3	3	1	1	1	38	5	8		6
meerkoet	:	910	1739	178	106	324	471	1027	207	933	808	501
scholekster	:	2										
kievit	:	179	30	1	184		54	934	56	331	591	459
goudplevier	:											2
wulp	:	13					9				4	1
zilvermeeuw	:		1			1	2	1	1			
stormmeeuw	:	5	33		6	4	4		1	363	327	118
kokmeeuw	:	1250	1030	670	800	880	8655	1280	726	3415	4004	1260
holenduif	:		6				12	5	3	10	7	4
houtduif	:	15	380	10	21	2	271	304	92	375	205	69
turkse tortel	:					22	4	6	2	2		6
steenuil	:		2					1	1			2
gr.bo. specht	:							1				2
veldleeuwerik	:		3				10	8		6	2	2
graspieper	:		2	1			3	1		1		
winterkoning	:				4		6			8	1	
heggemus	:						2	1		3	2	
grote lijster	:		3	2	1	1	1		3	3		
kramsvogel	:						822	461	5	2		135
zanglijster	:				1						2	
koperwiek	:		50				135	144				
merel	:		2		9		13	17	6	6	4	4

Riviertelling 15 maart 1980.

Rivier	WAAL					MAAS							
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18		
Rakken	:	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18	
fuut	:	18	40	20	17	51		37	9	3	3	3	
dodaars	:					2		5			1	1	
aalscholver	:				2			1	8				
blauwe reiger	:		4	5		1	5	6	1	2	1	2	
wilde eend	:	49	72	45	35	63	74	59	144	68	66	26	
wintertaling	:	18	44	4	8	1	20	7	19	11			
zomertaling	:	2	1							2	1		
krakeend	:	2	19	11		18				4			
smient	:	97	11	17									
pijlstaart	:	4	1	12	14				2	4			
slobeend	:	17	9	9				1					
kuifeend	:	28	64	32	8	9	9	14	12	2			
tafeleend	:	14	74	37	100	3	30	7	18			5	
brilduiker	:						2		3				
grote zaagbek	:	9	11			2				1			
nonnetje	:	38	6										
bergeend	:	4	6										
nijlgans	:	2	11										
grauwe gans	:	33	7										
rietgans	:									1			
casarca	:		1										
knobbelzwaan	:	12	9	25	15	4		2		1		2	
kleine zwaan	:						2	8	7	6	6	3	8
buizerd	:	1	5	2	1	2	1						
sperwer	:					1	1						
torenvalk	:	1	2	1	1		2	1	3	3	3	1	
fazant	:						2	1					
patrijs	:		11				8	8	7	5		2	
waterhoen	:		2		5	4	4	19	9	21	7	16	
meerkoet	:	538	1052	595	549	288	974	673	86	416	412	144	
scholekster	:	8				2	14	4	2	2	3		
kievit	:	181	132	109	146	94	264	53	60	875	94	240	
watersnip	:		1		1			6		10			
wulp	:	70	35				3	3	1				
grutto	:	18	13	18	25	108			14	5			
tureluur	:				1							1	
zilvermeeuw	:			1	6	35	12		2	2		1	
stormmeeuw	:		190	12	4	2	37	7	23	315	1215	354	
kokmeeuw	:	1240	813	10	348	420	887	700	534	1121	985	827	
holenduif	:		7	3	2			9	4	18	35	13	
houtduif	:	133	197	42	77	146	498	430	221	534	484	96	
turkse tortel	:					6	7	8	5		11	15	
steenuil	:				1			4	2		1	2	
gr.bo. specht	:							2	2			1	
kl.bo. specht	:									1			
veldleeuwerik	:	1	1	1	3		23	14	4	11	3	1	
graspieper	:		2	2	2					13	4	3	
witte kwikst.	:									116			
gele kwikst.	:								1				
winterkoning	:	1					10	8	6	5	1		
heggemus	:						7	5	2	1		2	
grote lijster	:		3	1			8	6	2		2	1	
kramsvogel	:		10				380	165	4	175	20	750	
zanglijster	:						3	4	3	1	1	1	
koperwiek	:		50			8	358	364	50	18	11	36	
mereel	:	2	30	2	2		23	14	13	16	14	17	

Riviertelling 12 april 1980.

Rivier	WAAL						MAAS					
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18	
Rakken	:											
fuut	:	32	35	27	22	109	25		9	6	3	
dodaars	:		1	1			1		1	1		
aalscholver	:	1	4									
blauwe reiger	:	5	2	2	3	3	3		1	4	1	
roerdomp	:						1					
wilde eend	:	17	54	37	32	30	15	16	15	11	16	
wintertaling	:	13	2	25	4	5		3		1		
zomertaling	:	7			4	3	1	2				
krakeend	:	2										
smient	:	337				43						
pijlstaart	:	8		1	6							
slobeend	:	60	28	27	21	44	20	1				
kuifeend	:	43	54	7	10	13	34		2	2		
tafeleend	:		19				10					
grote zaagbek	:	5	3			7						
bergeend	:	27	5									
grauwe gans	:		9			1						
nijlgans	:	2										
knobbelzwaan	:	27	11	2	14	11	6				2	
buizerd	:	2	2			1	1	2			2	
sperwer	:					1				3		
torenvlak	:		2				1	1	2	8	1	
fazant	:						2		1		1	
patrijs	:		2					4	5	4	4	
waterral	:						2					
waterhoen	:	4	2	1	1	1	2	12	7	6	3	
meerkoet	:	199	282	146	144	71	4	98	4	28	24	
scholekster	:	67	10	4	7	8	7	5	1	6	6	
kievit	:	80	73	67	83	75	30	40	27	74	9	
goudplevier	:	90										
kleine plevier	:	6										
watersnip	:	2		7		3						
wulp	:	263	113				2	4	2			
grutto	:	148	30	7	93	92			22	7		
tureluur	:	6	4		3							
witgatje	:		1									
kemphaan	:	1										
zilvermeeuw	:	7										
stormmeeuw	:	20	1	1	78	32	2	2		27	69	
kokmeeuw	:	243	5	253		193	338	400	221	210	62	
holenduif	:	1		5	7	5		5	3	17	12	
houtduif	:	64	45	46	38	28	121	129	120	119	112	
turkse tortel	:							3	3	1		
steenuil	:			1	1			2	1	2		
gr.bo. specht	:			2								
veldleeuwerik	:	2	6	1	13		3	14	6	25	7	
boerenzwaluw	:	2		4	4	3	3	7	6		3	
huiszwaluw	:			2								
graspieper	:	1	1	7	13		3	5		19	5	
witte kwikst.	:	1	6		2	3	1	6		9		
gele kwikst.	:				1						7	
winterkoning	:			2	2		10	7	4	4	2	
heggemus	:				3		3	6	5	4	5	
grote lijster	:		3	1		4			3			
kramsvogel	:										11	
zanglijster	:		1					1	3	2	1	
merel	:		9	5			4	4	16	9	4	

vervolg riviertelling 12 januari 1980.

Rivier	WAAL						MAAS					
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18	
Rakken	:											
roodborst	:	2	1	1		1	12	7	4	2		
koolmees	:						7	5	10	6	1	
pimpelmees	:	1			3		8	6	4	7	3	
matkop	:						3					
glanskop	:									1		
groenling	:						2	1		3		
kneu	:						7	15		14		
sijs	:						2			28		
goudvink	:						2					
vink	:				1		1		1	4		
keep	:									1		
ringmus	:	20					100		25	50		
spreeuw	:		90	6	88	1	44	35	92	589	16	
zwarte kraai	:	5	7	33	43	23	207	111	154	273	259	
roek	:	35	10				1	388			62	
kauw	:	55			8		51	303	4	82	126	
ekster	:		10	23	24	1	112	112	88	169	65	
vlaamse gaai	:						4	5		3	4	

vervolg riviertelling 16 februari 1980.

Rivier	WAAL						MAAS					
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18	
Rakken	:											
roodborst	:				1		2		1			
koolmees	:		1		2		31	11	7	16	2	
pimpelmees	:		2				9	4	2	5	1	
matkop	:						3			3		
staartmees	:						13		6	5		
boomkruiper	:		1									
geelgors	:	4					2	1				
kneu	:							20				
goudvink	:							1				
vink	:		6	4	3		45	3			2	
keep	:						1					
ringmus	:						182	152	15	1	95	
spreeuw	:	108	180	8	65	30	383	551	120	635	400	
zwarte kraai	:	7	16	18	12	18	118	117	68	220	160	
roek	:	24				11	20	206	3	3	19	
kauw	:	65			11		70	193	104	50	95	
ekster	:	4	28	12	22	4	78	116	76	66	67	
vlaamse gaai	:						7	5	3	2	1	

vervolg riviertelling 15 maart 1980.

Rivier	WAAL					MAAS						
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18	
Rakken	:											
roodborst	:		2				13	6	3	1		
roodborsttap.	:		1					1			1	
goudhaan	:						1					
koolmees	:		2				30	17	22	8	3	5
pimpelmees	:						8	6	9	4		1
matkop	:						1	2				3
staartmees	:						7	10	2	2		
boomkruiper	:							2		1		1
rietgors	:										1	
groenling	:		1				4	8	4			
kneu	:			9			15			6		
sijs	:							16	22			75
vink	:	10		16		1	85	30	41	33	20	8
keep	:								3			1
ringmus	:						116	178	72			50
spreeuw	:	30	450		1		220	60	34	423	91	328
zwarte kraai	:	10	31	79	61	34	115	153	120	252	236	194
roek	:						2	68		12	41	258
kauw	:	14		65	5		116	216	128	115	184	245
ekster	:	2	13	13	16	6	81	130	80	124	78	62
vlaamse gaai	:						3	5	3	5	6	4

vervolg riviertelling 12 april 1980.

Rivier	WAAL					MAAS						
	2L	3L	4L	5-6L	7-8L	13	14	15	16	17	18	
Rakken	:											
zwarte roodst.	:		2		2	1			3	2		
roodborst	:						9		2	4	1	1
zwartkop	:							1		1		
fitis	:				1		3	2	2	8		
tjiftjaf	:	2	3	2	4	5	42	28	25	18	5	14
koolmees	:	1		5	1		12	12	10	12		6
pimpelmees	:		1	4	3	1	6	1	2	3		1
matkop	:		1				3	3	1			
staartmees	:						1	1				
boomkruiper	:						1			3		
grauwe gors	:				1							
rietgors	:		1				1	5			2	
groenling	:			1			1	1	1			
kneu	:		2	5	12			10	2	9		6
vink	:		1				4	4	1			
ringmus	:			3			17	24	14	39	3	1
spreeuw	:		40	30	175	137	41	98	58	342	99	218
zwarte kraai	:	8	16	82	48	27	80	101	38	182	172	200
roek	:					1		40			1	136
kauw	:	2	2	3	2		61	152	125	60	137	207
ekster	:	2	10	26	13	5	73	75	71	103	46	35
vlaamse gaai	:	1					1	6	1	4		2

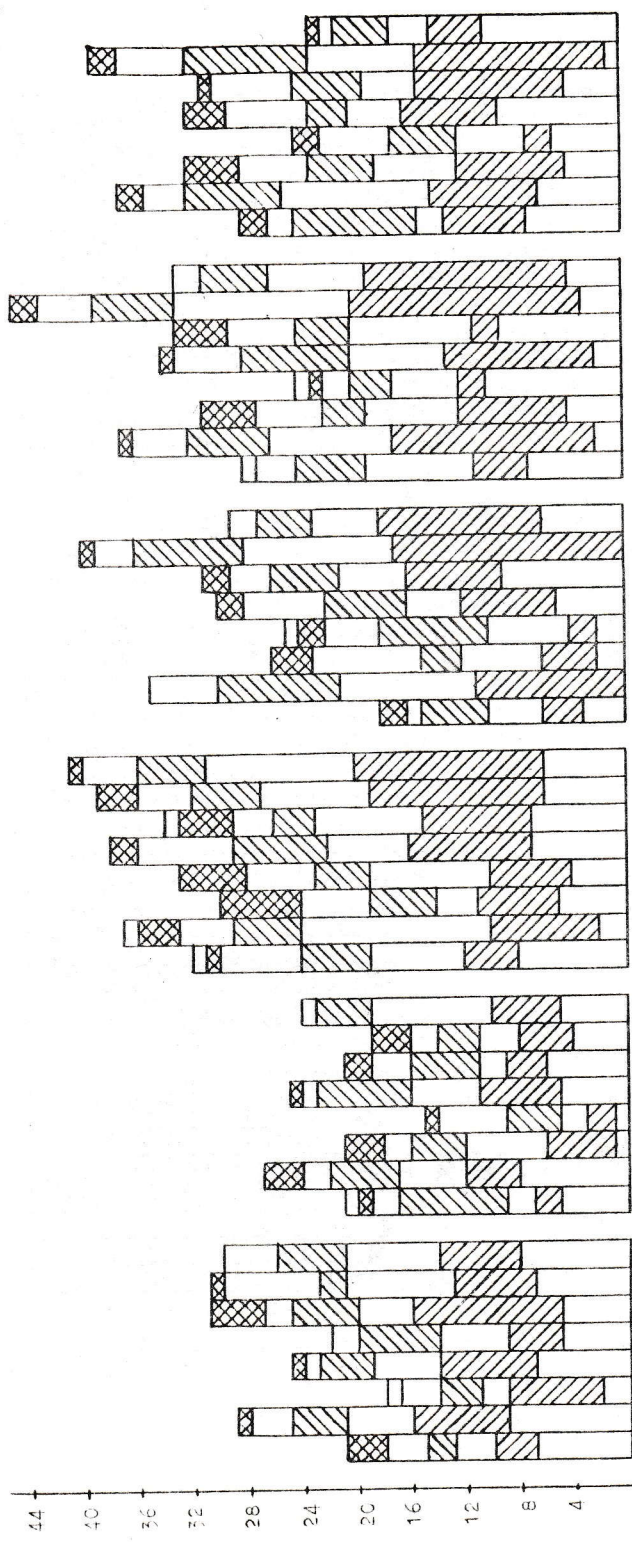
EENDVOGELS 1979-1980.

WAAL 2L-8L	: IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
wilde eend	: 447	408	1298	1328	6493	1210	264	170
wintertaling	: 128	230	201	225	443	41	75	49
krakeend	: 12	0	2	1	25	0	50	2
smient	: 20	59	120	94	95	74	125	380
pijlstaart	: 0	1	19	30	54	12	31	15
slobeend	: 94	23	189	69	19	9	35	180
kuifeend	: 69	8	81	149	255	324	141	127
tafeleend	: 29	19	335	164	876	736	228	19
grote zaagbek	: 0	0	0	0	68	21	22	15
nonnetje	: 0	0	0	14	192	26	44	0
bergeend	: 0	0	0	1	4	5	10	32
grauwe gans	: 0	0	14	0	0	7	40	10
rietgans	: 0	0	2	0	466	40	0	0
nijlgans	: 3	3	6	0	3	2	13	2
ganzen (totaal):	3	3	23	0	485	50	54	12
knobbelzwaan	: 30	21	33	50	61	81	65	67
kleine zwaan	: 0	0	20	10	181	49	0	0

zomertaling III : 3, IV 14/ grote zeeëend I : 1/ kolgans I : 10/ casarca XI : 1, I / 1, III : 1.

MAAS 13-18	: IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
wilde eend	: 348	621	961	4290	1424	2809	437	86
wintertaling	: 3	12	77	132	88	121	57	4
slobeend	: 0	5	0	0	2	12	1	21
kuifeend	: 23	123	387	122	242	113	37	38
tafeleend	: 1	109	337	311	766	712	61	10
brilduiker	: 0	0	0	0	4	3	5	0
grote zaagbek	: 0	0	0	0	10	3	1	0
nonnetje	: 0	0	0	0	15	3	0	0
rietgans	: 0	0	0	0	735	165	1	0
ganzen (totaal):	0	0	0	0	1076	166	1	0
knobbelzwaan	: 5	13	10	4	24	35	5	8
kleine zwaan	: 0	0	10	28	34	87	2	0

zomertaling III : 3, IV : 2/ smient I : 2, II : 1/ pijlstaart II : 1, III : 6/ krakeend : 1 : 3, III : 4/ mandarijneend IX : 1/ kolgans : I : 47, II : 1/ wilde zwaan : II : 2.



16R	Ni	17R	K	A	A	15R	Ge	14R	13R	Be
Gr										
S										

56

AANTALEN GETELDE SOORTEN IX '79 - IV '80

2 - 4 exemplaren
 17 - 64 exemplaren
 257 - 1024 exemplaren

Aantrefkansens X ('79) - III ('80): WAAL

MAAS

	2-8L	2-3L	4-6L	7-8L	13-18	13-14	15-16	17-18
zwarte kraai	: 100(96)	100	100	100	: 100(98)	100	100	100
kokmeeuw	: 100(95)	100	100	100	: 99(99)	100	96	100
meerkoet	: 93(97)	100	89	92	: 99(98)	100	96	100
wilde eend	: 86(81)	100	83	75	: 96(94)	100	100	88
ekster	: 83(86)	92	100	50	: 96(88)	100	92	96
buizerd	: 83(75)	100	72	83	: 96(82)	100	100	88
spreeuw	: 78(80)	83	83	67	: 93(90)	100	92	88
houtduif	: 78(66)	100	83	50	: 93(86)	100	96	83
stormmeeuw	: 76(67)	75	83	67	: 92(89)	92	88	96
kuifeend	: 74(73)	92	56	83	: 88(64)	100	96	67
knobbelzwaan	: 74(69)	100	61	67	: 86(74)	96	79	83
kievit	: 74(50)	100	78	42	: 74(60)	54	75	92
fuut	: 69(77)	100	56	58	: 74(58)	79	75	67
tafeleend	: 60(66)	92	50	42	: 68(79)	71	71	63
torenavalk	: 55(69)	75	67	17	: 72(64)	71	46	100
grote lijster	: 55(31)	67	56	42	: 63(47)	75	63	50
waterhoen	: 52(67)	58	39	67	: 61(81)	63	75	46
mere	: 50(60)	67	56	25	: 61(76)	75	79	29
blauwe reiger	: 48(59)	75	39	33	: 61(62)	83	54	46
graspieper	: 48(45)	42	72	17	: 60(55)	92	58	29
winterkoning	: 45(54)	92	33	17	: 54(44)	75	46	42
kauw	: 40(40)	50	50	17	: 54(40)	75	63	25
kramsvogel	: 38(43)	58	33	25	: 53(46)	58	63	38
nonnetje	: 38(40)	67	22	33	: 53(44)	75	50	33
sloebend	: 36(42)	83	6	33	: 51(60)	54	54	46
koolmees	: 36(38)	50	39	17	: 50(52)	54	58	58
pijlstaart	: 31(45)	67	17	17	: 49(45)	67	42	38
Zilvermeeuw	: 31(42)	33	22	42	: 46(40)	71	54	13
koperwiek	: 31(37)	50	22	25	: 44(19)	25	63	46
roodborst	: 31(24)	50	22	25	: 40(37)	54	50	17
vink	: 31(16)	25	44	17	: 39(45)	46	46	25
smient	: 28(36)	75	6	17	: 39(32)	54	50	13
grote zaagbek	: 26(22)	42	17	25	: 36(36)	42	33	33
veldleeuwerik	: 24(37)	42	17	17	: 50(37)	67	33	50
kleine zwaan	: 24(19)	33	17	25	: 31(36)	29	33	29
wulp	: 21(13)	56	6	8	: 29(25)	46	29	13
roek	: 19(26)	50	6	8	: 28(26)	29	25	25
watersnip	: 19(22)	33	11	17	: 28(16)	42	25	17
krakeend	: 19(19)	42	6	17	: 26(16)	38	38	4
patrijs	: 17(40)	33	11	8	: 25(21)	33	29	13

	WAAL				MAAS				
	2-8L	2-3L	4-6L	7-8L	13-18	13-14	15-16	17-18	
pimpelmees	: 17(32)	33	6	17	zilvermeeuw	: 24(20)	29	29	13
rietgans	: 17(16)	42	6	8	fazant	: 24(15)	29	21	21
ringmus	: 14(21)	25	11	8	rietgans	: 21(9)	29	25	8
bergeend	: 14(17)	33	0	17	gr. bonte specht:	: 19(14)	21	17	21
grauwe gans	: 14(16)	50	0	0	staartrnees	: 19(13)	29	29	0
grutto	: 14(14)	17	17	8	groenling	: 17(22)	29	17	4
kleine mantelm.	: 14(11)	17	6	25	witte kwikst.	: 17(21)	21	17	13
nijlgans	: 14(8)	50	0	0	wulp	: 15(16)	21	13	13
kneu	: 14(6)	8	22	8	kleine zwaan	: 15(10)	33	8	4
winterkoning	: 12(34)	33	6	0	zanglijster	: 21(26)	25	25	13
vlaamse gaai	: 12(21)	25	6	8	matkop	: 14(18)	21	8	13
zanglijster	: 12(19)	8	17	17	tjiftjaf	: 13(7)	17	13	8
turkse tortel	: 12(11)	8	11	17	boomkruiper	: 13(6)	25	8	4
dodaars	: 10(46)	25	0	8	scholekster	: 11(7)	17	8	8
sperwer	: 10(26)	17	0	17	keep	: 10(8)	8	17	4
scholekster	: 10(23)	17	6	8	sijs	: 10(6)	13	13	4
hofenduif	: 10(16)	17	11	0	dodaars	: 8(39)	4	0	21
witte kwikst.	: 10(15)	17	11	0	slobeend	: 8(10)	17	4	4
groenling	: 10(13)	25	0	8	nonnetje	: 8(7)	8	8	8
casarca..	: 10(0)	33	0	0	watersnip	: 8(7)	13	8	4
kemphaan	: 7(11)	25	0	0	grote zaagbek	: 7(9)	8	8	4
zwarte ruitter	: 7(8)	17	6	0	brilduiker	: 7(5)	8	8	4
grote mantelm.	: 7(9)	17	0	8	kolgans	: 7(1)	4	8	8
aalscholver	: 7(2)	0	6	17	pijlstaart	: 6(4)	4	13	0
gr. bo. specht	: 5(18)	17	0	0					
rietgors	: 5(12)	17	0	0					
boomkruiper	: 5(12)	8	6	0					
kolgans	: 5(5)	8	6	0					
groenpootruiter:	5(3)	17	0	0					
zomertaling	: 5(2)	17	0	0					

Ooytelling door ORIOLUS, 13 januari 1980.

	C.	O.W.	Gr.	B.	O. O.G.	K.	C.W.	C.O.	O.W.	Gr.	B.	O.	O.G.	K.	E.B.
gebied															
dodaars	2	4		21		98	1	3	4	3	16	5	8	32	
fuut				4				20	20	6	1	1	3	1	
blauwe reiger:	2				1			4							
roerdomp					1										
wilde zwaan						5									
kleine zwaan				24		76		31		2	8	2	2	22	
knobbelzwaan						16		10		2	15	2		6	
"gans"						11									
grauwe gans						6							10		
kolgans	80	104			3	72		10						83	
rietgans	970	53	15	108	157	537							3	1155	
kleine rietg.		1			1							2			21
nijlgans															1
casarca															1
bergeend						2									2
wilde eend	3	36	2	864	12	1232		10	100	21	192	24	157	2100	2
wintertaling				51		77				3			5	18	
pijlstaart				5		21					16			38	
smient						171								460	
krakeend				11		32									2
slobeend						5									
tafeleend		26		94		346		270			142			259	
kuifeend		21	7	61		74		300		22	50		7	36	11
toppereend		1													6
brilduiker	3			4		2									
gr. zeeëend				1		82		7			2			12	
nonnetje		6		7		27		1						31	
gr. zaagbek		1													
havik															
spierwer		1													
buizerd	15	5	5	2	1	3	6	18	9	2	1		1	4	2
bl.kiekendief:									1						
torenvalk	3	1			1		1	2	4	2		1	2	1	1
patrijs	19		4		7		1	8	4	7					
fazant		1	4			1	18	3	3	1	6	3	4		
waterhoen		4							1	6					
meerkoet		175	12	644	3	586	164	31	100	96	81	164	1528	192	229
scholekster		1				2			2					5	
kievit		1	1	17		51	121	55	60	102	17	45	63	105	83

Vervolg ORIOLUSTelling 13 januari 1980.

Verder nog: witte kwikstaart: 1 (.G.) / geelgors. / groenling: 1 (O); 11 (C.O) / putter: 3 (Gr.) / sijs: 42 (B); 1 (C.O.) / kneu: 30 (O.W.); 30 (C.W.); 2 (C.O.) / keep: 1 (O.W.); 1 (Gr.) ////.

C: Circuul / O.W: Oude Waal / Gr. Groenlanden / B: Bisonbaai / O: Dorp Ooy / O.G: Ooyse Graaf / K: Kaliwaa / E.P: Erlecomse polder / C.W: Circuul-West / C.O: Circuul-Oost.

Ooy-telling door ORIOLUS, 16 maart en 13 april 1980.

gebied maand	: circuul-west circuul-oost		Oude Waal		Groenlanden		Bisonbaai		Dorp Ooy		Ooyse Graaf		Kaliwaa		
	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	mrt. apr.	
fuut	4	15	8	7	19	6	2	10	7	7	4	5	7	10	3
dodaars				2	2	4	9								
aalscholver				5										6	
blauwe reiger	2	4	1	2	3	2	2	3	3		4	4	3	5	12
wilde eend	16	9	6	5	26	18	16	26	8	12	4	10	20	65	22
wintertaling				10	10			48						26	4
krakeend				40	40			2						1	
smient				2	2			1						155	265
slobeend					9			1		1			4	4	45
kuifeend	2			35	24	41	25	1		10		36	25	63	9
tafeleend		13		16	8	11	3	26	1		6	3	15	18	4
gr.zaagbek								26						18	4
bergeend								6	2					4	4
knobbeizwaan	2	6	5	2	2	4	2	3	7	3	4	4	4	5	17
buizerd	8	1			1			1		1		1		2	2
sperwer															
havik															
torenvalk	2	4	1	2	1	1	1							1	1
fazant														3	2
patrijs	4	2		2	2	15	2				3			2	2
waterhoen															
meerkoet	161	19	27	12	140	168	103	23	30	205	23	210	84	200	33
ki. plevier					1										
watersnip								3	1					11	8
wulp					41			124						62	252
grutto	20	14	1	2	8	18				4	17			35	129
tureluur					5					1				4	2
stormmeeuw		25		2	2	1		45	1					32	5
kokmeeuw	70	19	252	4	15	18	98	92	1	60	10	415	20	130	453

holenduif	2	137	95	10	1	70	100	11	119	31	2	2	57	66	2	24
houtduif	3									2	2	1	2	2		
turkse tortel:	1				3			2								
steenuil									2	1				2		
gr.bo.specht	20	14	8	11	1	15	2	2		10	1	1	8	13	16	3
veldleeuwrik:	9					3				6	4	4	37	14		2
boerenzwaluw	7	27	6	15	20	11	1	1		5	1		6		25	5
graspieper	1	4	2	1			2	1		2					2	2
witte kwikst.:																1
gele kwikst.:																9
winterkoning	2						4	31			4			8		1
heggemus	3	1	2	1	4	2	10	1			2		1	2		1
grote lijster:	1	1	2	1		1	10	3			2		14	3	10	
kramsvogel	230				3		5							3	3	5
zanglijster	1					4	13	13					2	16	5	
koperwiek	561	80			50		520	2			85		410		130	
merel	32	5			15		52				6		24		8	
roodborstap.	2	5		7												
zw.roodstaart:					1	2										
roodborst			6		10		20	3			1		2	5		
zwartkop				1				5				1				
fitis				1				21				1				
tjiftjaf	9			11		15	3	48				9		30		11
grasmus														2		
koolmees	3	6	8	3	15		30	13	1	13	5	1	19	13	4	8
pimpe lmees	2		4	4	2		10	18	2	7	2	1	33		3	
matkop	1			2			6	7			1				1	
staartmees			7				4	3			3		10		3	2
boomkruiper	2			1			4	1								
geelgors				1			4	1								
rietgors																
groenling				3			2	4	2	11			3	4	2	
kneu	12			14						13		2		3		16
sijjs		4	3	19			1					3				
vink				3	5	12	4	10	2	3	1	1	14	19	5	3
ringmus		5		8			2						5	14		
spreeuw	2150	224	400	350	50	10	30				10	20	62	11	90	
zwarte kraai	3	31	8	5	7	10	15	8	5		3		2	13	5	5
kauw		3	12	13	2	4		1	3				4	20		44
ekster		27	12	12	1	11	2	21	5	5	3	3	1	7	12	10
vlaamsé gaai	2			4				2								9

Verder nog op 16 maart: pijlstaart: 13 (Bb) / nonnetje: 1 (Gr) / grauwe gans: 3 (Gr) / rietgans: 6 (CO) / canadese gans: 2 (CO) / nijlgans: (DO) / rode wouw: 1 (CO) / gouplevier: 1 (OG) / zilvermeeuw: 2 (OG) / keep 1 (Gr) ///.

Krooneend: 1 (Gr) / zomertaling: 1 (Gr) / grauwe gans 2 (Gr) / bruine kiekendief: 1 (Gr) / slechtvalk: 1 (Gr) / smelleken: 1 (CO) / boomvalk: 1 (Ka) / waterral 2 (Gr) /

op 13 april:

NATUURBESCHERMING

MILIEU 1980, MANIFESTATIE MET WISSELEND SUKSES

'Het vestigen van de aandacht van een zo groot mogelijke groep mensen in Nijmegen en omgeving op verschillende aspecten van natuur/milieu-beheer/behoud en het aanzetten van deze mensen tot werkzaamheid op dit gebied. Bepaalde onderdelen van de manifestatie moeten verder een blijvend karakter krijgen.'

Met deze doelstelling in het achterhoofd hebben vertegenwoordigers van alle Nijmeegse milieugroeperingen een half jaar lang gewerkt aan de uiteindelijk drie weken durende aktie Milieu '80.

Aanleiding was het 10-jarige bestaan van de Stichting Werkgroep Milieubeheer voor het stadsgewest Nijmegen en het was ook deze stichting die de organisatie en coördinatie van de activiteiten voor haar rekening nam. Om inderdaad een zo groot mogelijke groep mensen te bereiken is er vrijwel van het begin af aan nauw contact geweest met diverse gemeentestellingen, de plaatselijke pers en met allerlei 'randorganisaties'. In een later stadium zijn scholen, bibliotheken e.d. benaderd voor medewerking in de meest uiteenliggende vormen.

De activiteiten:

In de periode van 20 september t/m 12 oktober zijn er vrijwel dagelijks één of meerdere activiteiten geweest, terwijl een 20-tal tentoonstellingen voor de continuïteit in de hele aktie zorgden.

Deze tentoonstellingen behandelden tezamen vrijwel alle facetten van de milieuproblematiek en waren over de gehele stad verspreid geplaatst in scholen, bibliotheken, de Stadsschouwburg, Lindenberg, Natuurhistorisch Museum, Open Huis etc., zodat in ieder geval aan het eerste deel van de doelstelling ruimschoots voldaan werd.

Het gevolg hiervan was wél dat er naast tentoonstellingen met een bezoekersaantal van enkele 1000-en mensen er ook enkelen waren die slechts een paar honderd bezoekers trokken, bijvoorbeeld door hun excentrische ligging. Alles bij elkaar zijn op deze manier toch enkele 10.000-en mensen min of meer bereikt.

Eén van de tentoonstellingen was 'Vogels in Nijmegen', gemaakt door leden van de Vogelwerkgroep. Deze tentoonstelling in het NH-museum is i.t.t. de overige tentoonstellingen, ook ná de manifestatie nog enige weken te bezichtigen geweest en zal 'in gewijzigde vorm', in maart wéér in het NH museum te zien zijn. Ik raad iedereen aan dan te gaan kijken, want hij is zeker de moeite waard.

Verder bestond een groot deel van de Milieu '80-activiteiten uit 'Open dagen' van allerlei instellingen zoals de waterzuiveringsinstallatie, de PGEM-centrale, allerlei kleinschalige ondernemingen, de Reinigingspolitie, de Heemtuin en het waterpompstation. Op enkele uitzonderingen na, zijn deze open dagen zeer goed bezocht. Dat lag anders bij een tweetal lezingen over landschappen en energie die misschien ook door de geringe publiciteit ieder slechts een aantal van 30 toehoorders hebben.

Hoogtepunten van het geheel waren de Milieumarkt, waarop alle deelnemers groeperingen en informatie gaven over hun eigen werk en de themadag 'ruimt-inname door vervoer' waarbij 10.000 fietsers, bus- en treinreizigers een roos kregen aangeboden (voorzien van een milieuvriendelijk gedicht), terwijl de automobilisten het met een (nep-)bon moesten doen.

Het blijvende karakter:

Bij de voorbereidingen hebben we steeds gesteld: een drie weken durende aktie is niet genoeg, er moeten ook dingen worden georganiseerd die van blijvende aard zijn. Zo werd gestart met de inzameling van fotobaden die allerlei schadelijke chemicaliën bevatten en die in grote hoeveelheden betrekkelijk eenvoudig gerecycled kunnen worden. De belangstelling hiervoor onder de amateurfotografen bleek nog veel groter dan we verwacht hadden.

Verder werd er door de Schooladviesdienst een milieuboek voor basisscholen in elkaar gezet met allerlei projecten die onderwijzers met hun leerlingen kunnen aanpakken.

De milieumarkt zal een jaarlijks terugkerend gebeuren gaan worden en ook enkele fiets- en wandeltochten zijn van blijvende aard.

Veel belangrijker nog is volgens mij het feit dat Milieu '80 voor het eerst alle milieugroeperingen bij elkaar heeft gebracht en een goede basis kan vormen voor samenwerking bij toekomstige acties.

De contacten met gemeentestellingen zijn daarbij van groot belang, enerzijds om het milieuprobleem uit de alternatieve hoek te halen, anderzijds om direkt invloed uit te kunnen oefenen op het gemeentelijke milieubeleid.

Het aanzetten van mensen tot werkzaamheid is iets waar pas op langere termijn wat over te zeggen valt, maar tijdens de manifestatie was het wél zo dat die activiteiten die zich uitstekend voor dit doel leenden, zoals fiets- en wandeltochten en het energieweekende in de Lindenberg (nét knutselmarkt), dat juist die activiteiten door een gering aantal mensen werden bezocht.

Voor een gedeelte kan dit worden geweten aan de Kermis die gelijktijdig draaide, maar over het algemeen bestond er toch ook de indruk dat er een zekere 'milieumoehid' onder de mensen heerst. Ook bij de milieuwedstrijd, bedoeld als een soort aankondiging van de manifestatie, was het aantal van de 80 inzendingen minder dan verwacht.

Al onze bevindingen zullen we in een verslag gaan verwerken omdat nu al is gebleken dat er voor deze, toch vrij unieke aanpak, ook in andere gemeenten belangstelling is. In dat verslag zal in ieder geval ook het steeds weer terugkerende probleem naar voren worden gebracht, dat de organisatie van milieukactiviteiten vaak op de schouders terecht komt van enkele vrijwilligers, in ieder geval bij Milieu '80, door tijdgebrek bepaalde zaken (bijv. publiciteit) niet goed uit de verf zijn gekomen.

Ik hoop dan ook dat Milieu '80 nog een ander gevolg zal hebben, nl. dat óf de aanstelling van beroepskrachten bij allerlei milieuorganisaties in toenemende mate zal gaan plaatsvinden, óf (nog beter, dat de gemeente Nijmegen tot de oprichting van een eigen afdeling Milieubeleid komt, omdat dat toch eigenlijk een wezenlijke taak van de overheid is.

Wouter Helmer
ook namens de VWG in de organisatie.

UIT DE TIJDSCHRIFTEN

T. Lebret en J Philippona achten de toestand in Nederland voor de ganzen, nog steeds problematisch. Zij verduidelijken hun mening en bespreken daarbij de (neiging tot) konsentratie van ganzen. Zij stellen zich op tegen de jacht en doen genuanceerde voorstellen voor een overgangsregeling voor jaegers, die moet leiden tot een volledig jachtverbod. (Lepelaar 71, nov/dec 1980)

De nederlandse wilde eenden zijn standvogels. de hoofdmacht van de trekkende wilde eenden arriveert pas in dec-jan., konkludeert T.Lebret. (Lepelaar 71, nov/dec 1980)

Het tellen (schatten) van aantallen vogels levert dikwijls grote verschillen op. Over de nauwkeurigheid van waterwildtellingen bestaan allerlei veronderstellingen. Met een experiment zijn deze veronderstellingen door Stouthamer getoetst. Gebleken is o.a. dat de schatting vaak méér dan 10% afwijkt van het werkelijke aantal, dat het gemiddelde van tellingen van twee afzonderlijke waarnemers de nauwkeurigheid van de schatting niet vergroot. (Watervogels jrg. 5 no. 4 okt. 80, eerder in Tjiftjaf 1978)

Over het kolonieleven van de kokmeeuw, de voor- en nadelen van dit bij elkaar broeden, over de funksie van de kap in het zomerkleed, schrijft N.Tinbergen. (Lepelaar 71, nov/dec 1980)

Wat betreft de houtduif, met, op de zuidwest-veluwe, in verschillende soorten terreinen, gemiddeld 2,2 uitvliegende jongen per jaar, hoeven we ons geen zorgen te maken over "die moordlustige gaaien eekhoorns en eksters." Daar hebben de houtduiven hun 4 tot 5 broedsels per jaar voor. (Nauwkeuriger informatie van R.G. Bijlsma in Limosa 53 (1980) 1.)

Uit een onderzoek van J.H. van Balen op de Hoge Veluwe blijkt dat jonge bonte vliegenvangers zich binnen twee weken na het uitvliegen tot minstens 5 kilometer van het nest begeven. Uit ringgegevens blijkt dat na een dag of 50 (eind juli) hun hefstrek begint en dat de meeste jongen in augustus al in zuid Frankrijk en Spanje zijn. (Ardea 67, 3-4, 1979)

VOGELWERKGROEP RIJK VAN NIJMEGEN & OMSTREKEN

WERKGEBIED

Rijk van Nijmegen, de nederlandse en duitse Ooypolders, Land van Maas en Waal oostelijk van de lijn Wamel-Megen, de brabantse Maasoever vanaf Vierlingsbeek t/m Megen, de kop van Limburg t/m Bergen, de Betuwe zuidelijk van de Linge.

BESTUUR

Voorzitter: Johan Thissen, Spoorlaan 22, 6562 AN Groesbeek, 08891 1523
Sekretariaat: Rob Gorissen, Heilige Stoel 52-12, 6601 VG Wychen,
08894 14716
Peningmeester: Henk de Vries, Jan van Cuykstraat 46, 5431 GC Cuyk,
08850 13614

WERKGROEPEN

Archief, verslagen, waarnemingen: Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 44
6522 EN Nijmegen
Ekskursies: Wouter Helmer, Joanneslaan 7, 6564 AE H.Landstichting
080 233371
Leesmappen: Jos van Dokkum, Evertsestraat 36, 6512 JM Nijmegen
Nestkastvervaardiging: Wim Schurink, Marialaan 39, 6541 RB Nijmegen
080 773551
Nestkastplaatsing: Bart Nolet, Berg en Dalseweg 3, 6521 JA Nijmegen
080 222852
Riviertellingen: Henk de Vries, Jan van Cuykstraat 46, 5431 GC Cuyk
08850 13614
Sovontellingen: Pieter-Paul van Laake, Oude Kleefsebaan 2 Berg en Dal
08895 1364
Stootvogeltellingen: Johan Thissen, Spoorlaan 22, 6562 AN Groesbeek
08891 1523
Vogelkursussen: Johan Thissen, Spoorlaan 22, 6562 AN Groesbeek
08891 1523
Vogelgeluidencentrale. Jos van Dokkum, Evertsenstraat 36, Nijmegen.

ASYLS in de regio

H.J.M.C. Huilmond, Rijkstraatweg 303, Beek-Ubbergen, 08895 3376
(roofvogels en uilen)
B.H. Jansen, Weg door Jonkerbos 5, Nijmegen, 080 551439
(alles)
S.C. Reichgelt, Hogewaldseweg 6, Groesbeek, 08891 3195
(alles)
Maria Reijnders, Heijenseweg 51, Gennep, 08851 1906
(alles)

KONTRIBUTIE

GIRONUMMER

Werkende leden	F 10.00
Sympatiserenden	F 15.00
Jeugdleden tot 18	F 5.00
Gezinsleden	F 2.50

4463052 t.n.v.
VWG Nijmegen en omstreken
Jan van Cuykstraat 46
5431 GC Cuyk

AGENDA

- 15 december laatste dag om kopij in te leveren
(Stollenbergweg 38 Berg en Dal)
- laatste dag om veldwaarnemingen in
te leveren, sept. okt. nov.
(PaterBrugmanstraat 44nNijmegen)
- 31 januari ekskursie Flevopolder. 06.00 u.
(opgave vóór 15 jan. bij J. Thissen)
- 21 februari ekskursie duitse Ooy
Met de fiets. 09.00 u Nat.Hist.Mus.
(Gerard Noodtstraat)